

Școala Oremii

REVISTĂ PEDAGOGICĂ CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

CUPRINSUL:

1. Dr. T. Olariu: Realitate și adevăr.
2. Pr. Fl. Codreanu: Cerem o școală pentru subnormali.
3. T. Mariș: Dr. Giorgiu Popa organizator al învățământului popular.
4. Examen de capacități.
5. Dela adunarea generală a învățătorilor din județul Arad ținută la 10 Iunie a. c.

Redacția: Str. Oituz No. 30. Arad.

Administrația: Casa Învățătorilor Bdul Carol I No. 66.

Abonamentul anual 60 Lei. 1 exemplar 6 Lei.

„Scoala Uremii“

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDAC-
TIE FORMAT DINTRE COLABORATORII REVISTEI.

COLABORATORI :

Fl. Ștefănescu Goangă, Prof. Universitar Cluj; N. Margineanu, asistent Univ. Cluj; Ion Nisipeanu, prof. București, I. F. Buricescu, prof. București, I. Stanca, profesor; Ascaniu Crișan, dir. liceului Moise Nicoară; S. Spulbereanu, f. inspector școlar; Iosif Moldovan, f. inspector școlar; C. Balla profesoară; A. Vășian, inv.; George Marcu, inv.; I. C. Lascu, inv.; A. Burțială, inv.; T. St. Vicol, inv.; P. Zofiu, inv.; I. P. Crivăț, inv.; I. Pordea inv.; A. Volungan, inv.; I. Marinescu, inv.; I. Jianu, inst.; A. Păpureanu, inv.; M. Ionescu, inv.; G. Tudor, inv.; Șp. Văneșă, inv.; Gh. Rediș; M. Florescu, inv.; V. Olariu, inv.; I. Riza, inv.; Al Amancei, inv.; M. Coșoroabă, inv.; A. Billo, inv.; I. Schuch, inv.; Ioan D. Popescu-Bobu inv.; Maior N. Popovici, Pr. Fl. Codreanu, D. Dijmărescu, Fl. O. Roșca; T. Lădaru A. Subescu, R. Ponta, I. Mara I. Balaban. Ioan Cădariu, Dimitrie Boariu, I. Lucaș, O. Lupaș, C. Dogariu, A. D. Cioară. Traian Popescu, Efrem Țigu Ioan Damaschin, E. Spinanțiu, N. Cârșleu, C. David M. Păun prof. la școala normală Arad, I. Bălașa, P. Hălmăș, Dr. Terențiu Olariu directorul școalei normale din Arad.

Manuscrisele nu se mai înapoiază.

Anunțuri și reclame se înesc după învoială.

Manuscrisele, revistele pentru schimb și cărțile de recensat se trimet pe adresa: Dlui **Teodor Măriș, prof. Arad str. Oituz No. 30.**

Correspondența privitoare la administrație: abonamente, schimbări de adresă, revistele înapoiate etc. se trimet pe adresa Administrației: **Casa învățătorilor Arad Bdul Carol I No. 66** pentru Dl. **Sabin Mihuț.**

„Scoala Vremii“

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de luni: Iulie și August.

Realitate și adevăr¹⁾

Vechii Greci erau născuți filosofi între multiplele și bogatele manifestări ale spiritului elin, în nimica nu s'a ardat așa de convingător și de captivant originalitatea acestui popor genial, ca în filosofia lor.

Înclinați din fire spre vecinica cercetare a necunoscutului, înzestrați cu o fecundă imaginație, produceau cu ușurință teorii și sisteme filosofice, care de care mai ingenioase, reușind să pătrundă, din diferite direcții, tot mai mult spre miezul adevărului, de care erau atât de însetați.

În figurile lui Socrate, Platon și Aristotel culminează străduința lor vie de a-și crea o imagine, o concepție despre lume, despre rostul universului și al omului, despre divinitate, despre adevăr și despre aparență. Acești giganți ai gândirii eline, și prin distanța milenară a vremilor trecute de atunci, se ridică deasupra capetelor noastre, luminând cărările râvel noastre spre adevăr.

Înaintașii lor sunt mai puțin cunoscuți, deși încercările lor sunt foarte interesante sub raportul evoluției gândirii libere, fiecare dintre ei luptându-se cu un alt aspect al realității și creând fiecare cu un nou punct de vedere la complectarea explorărilor contemplative.

Tales din Milet caută principiul universului și al vieții în apă, zicând că toate din apă s'au făcut. A fost condus, probabil, de observația, că în tot locul, unde este apă, este și viață, și că nici un fel de viață fără apă nu este posibilă.

Anaximene crede că aerul este principiul fundamental, care umple întreg universul, pătrunde în toate golurile, dând viață tuturor vietăților. Sufletul omului este o suflare, și tot suflare, aer, este și sufletul universului.

Anaximandru ajunge să presupună începutul vieții în apele mării, care la început acopereau întreg întinsul pământului. Din ape, cu timpul, s'au

¹⁾ Din discursul de fine de an al D-lui Dr. T. Olariu, directorul școlii normale D. Tichindeal

ridicat insule, continente, care au fost impopulate cu urmașii ființelor maritime. Din pești s'au făcut amfibii, din amfibii alte animale, între ele și omul. Iată un filosof antic, cu 600 ani înainte de Cristos, ca precursor al darvinismului din zilele noastre.

Democrit din Abdera credea teoria atomilor, care s'a susținut până în zilele noastre, în formă aproape neschimbată.

Ar duce prea departe, dacă am vrea să înșirăm și să analizăm aici toate sistemele filosofilor antedecedenți. Două curente opuse dorim să mai amintim numai, care prin contrastul lor ne atrag atențiunea, și din a căror luptă avem de gând să scoatem câteva concluziuni.

Una este școala lui Heraclit din Efes, care zicea că nimic nu este fix, totul este în vecinică schimbare, și că principiul fundamental al lumii este tocmai această neconținută transformare. Toate sunt ca un râu, care vecinic curge. Râul pare a fi același, deși nu este același, căci altă apă curge în el. Heraclit zicea: „Dacă intrăm într'un râu, când leșim, nu mai leșim din același râu. Și viața este un râu, cu valuri vecinic curgătoare. Și omul, care vecinic se schimbă, căci altul este omul ca copil, altul ca adult, altul ca moșneag, și altul este chiar din clipă în clipă. Intreg universul este un râu, în nesfârșită curgere, vecinică moarte a aceea ce a fost, și vecinică naștere a aceea ce va să fie.

Față de învățătura aceasta, bazată pe instabilitate, se ridică o altă școală, școala așa numiților Eleați. Aceștia se numeau Eleați după orașul Elea, din Italia de Sud, care era o colonie greacă, și care prin bogăția ei atrăgea savanții, filosofil și artiștii din toate țările eline, devenind în secolul al V-lea un centru de cultură greacă. Așa a venit din Orient și învățatul Xenofane, care întemeiasă aici o școală filosofică. Xenofane și învățăceii săi, cari au urmat după el, Parmenide, Zenon și alții, învățau că nu schimbarea este principiul fundamental al existentului, ci tocmai neschimbarea, stabilitatea, fixul, veciniciu identic cu sine însuși. Varietățile în spațiu sunt numai aparențe, schimbările produse în cursul timpului sunt numai aparențe, însuși spațiul și timpul sunt numai aparențe, cerul și pământul, prăpastiile și stâncile nu sunt decât aparențe, nălucați ale simțurilor noastre, pentru că toate acestea sunt schimbătoare. Aceeace în adevăr există, este neschimbător, stabil, vecinic.

Multă lume nu înțelegea această filosofie abstractă și chiar și unii scriitori contemporani, și mai târziu, își băteau joc de Zenon Eleatul, care ar fi încercat să dovedească, că săgeata nu zboară, că Achille, cel iute la picioare, nu poate să ajungă niciodată broasca țestoasă, oricât de încet ar înainta aceasta.

Nu știm sigur, dacă aceste sofisme au fost de fapt susținute de Eleați.

și cu acel sens, după cum se afirmă, ori că li s'au pus numai în cârcă din partea aceloră, cari nu-i înțelegeau, cert este însă, că Eleații au făcut mare vătămă cu afirmațiile lor stranii, contrazicând așa de vădit realitățile palpabile

Se zice că unul dintre acești Eleați, care avea obiceiul să explice plimbându-se, când, adâncindu-se în cele mai subtile abstracțiuni, nu mai vedea și nu mai auzea nimic, a fost condus odată de către doi potrivnici, cari se făceau că-l ascultă cu atenție, înspre o groapă, în fundul căreia era noroi și apă. Filosoful distrat și aprofundat în explicări, n'a observat groapa, înspre care era condus dinadins, și, pe când argumenta mai insufletit, căzu în ea cufundându-se până la gât în apa mocioasă. Trezit la realitate și speriat, filosoful a început să strige după ajutor. Potrivnicii însă râdeau de el, ripostându-i: „Ce strigi filosofule, par'că ziseși că groapa nu există, că este numai o aparență.” Scoțindu-l totuși mai târziu, îi deteră drumul mulțumii că, cu puțină vorbă, au reușit să combată eleatismul.

Cu altă ocaziune îl facură să dea cu capul de o stâncă, dovedindu-i că stânca nu este o aparență, ci o realitate, în care dacă nu crezi, poți să-ți spargi capul, să devii, eventual, tu inexistent, dar stânca rămâne în picioare, sfărâmându-se pe ea orice valuri de filosofi ireale

Pe timpul Eleaților, Roma era un mic statuleț în mijlocul Italiei, cunoscut însă departe prin virtuțile cetățenilor, prin vitejia soldaților, prin îndrăzneția tuturoră întru apărarea credinței și așezămintelor lor, prin viața lor simplă, prin disciplina și supunerea lor față de legi, prin hărnicia și prin spiritul lor crutător și practic. Se ridică dintre ei eroi ca Mucius Scaevola, Horatius Cocles, Cincinnatus și mulți alții, despre cari ne povestesc cronicarii vremurilor. Prin virtuțile lor se ridicau din secol în secol, fiind în permanentă ascensiune. Cu timpul au ajuns să fie stăpâniul unui imens imperiu, ale cărui hotare se confundau cu extremitățile lumii civilizate de atunci. Putere neînvinsă, bogăție nemăsurată, glorie și strălucire, au fost răsplata credinței și a virtuții lor.

Și au venit filosofi, epigoni din școala lui Epicur, cari au început să-l învețe: „Sunteți puternici, sunteți bogați, a voastră este toată lumea, folosiți-vă de ea. Dece ați câștigat bogățiile, dacă nu să dispuneți de ele. Viața este scurtă. Mâncați, beți și vă veseliți, până sunteți tineri. Căci dacă ați îmbătrânit, ori ați murit, totul s'a terminat. Zei, virtuți, nu sunt, fără doar ca năluciri ale nebunilor, sau născociri ale înșelătorilor. Mâncarea, beutura și plăcerile trupului, sunt singure ale tale, soarbe paharul vieții până la fund.

Și a început Roma să mănânce și să bea și să se îmbuibă în plăceri, până ce din culmea fericirii trupesti a căzut în prăpastie, împlînsă de triburi barbare, fără importanță până atunci, cari însă trăiau în

disciplina severă a unei vieți simple, și în sugestiunea unei religiuni vii.

Căci sunt și prăpastii, care nu se văd cu ochii trupului.

S'a ridicat și Atila cu Hunii, s'au ridicat și Avarii, au venit și au în. îngrozit lumea Vandalii, mai târziu Mongolii lui Gînghis kan, Turcii cu semiluna, ca apoi, ca isbiți de o stîncă. să se prăbușească, unele din aceste popoare nelăsând nici urme măcar.

Căci sunt și stînci nevăzute

Nu ajunge, ca un popor să se iubească pe sine, călcînd în picioare tot ce este strălîn. Invingătorul are chemare, pe care trebuie să o îndeplinească. Roma ascendentă învingea, cucerea, dar pe unde ajungea, răs-pîndea civilizație, cultură sufletească, ordine, progres. Popoarele barbare n'au ajuns să înțeleagă acest adevăr, au dat cu capul de stîncă, căci evoluția n'are nevoie nici de popoare decăzute în imoralitate, dar nici de popoare, care știu să distrugă numai, iar să clădească nu.

Au venit timpurile noi și au venit și filosofi noi. Prin gura lor, așa grădește spiritul distrugerii: „Nu numai Dumnezeu este o născocire a preoților hrăpărești, ci și națiunea și statul național sunt ficțiuni de ale capitaliștilor și exploatatorilor din toate țările. A muri pentru patrie înseamnă a te nimici prostest pentru interesele paraziților, care trăiesc din sudoarea și sîngele tău. Proletari din toată lumea uniți-vă”.

Și au ascultat proletarii ruși. Lumea n'au deparazitat-o, dar, în orice caz, propria țară și-au nimicit-o. Acum luptă din răsuputeri să iasă din prăpastie, își întind mâinile spre statele naționale, cerînd ajutor și ocrotire. Mai în zilele acestea a încheiat și România o înțelegere cu Rusia, prin care să contribuie la aceea, ca acest mare popor să între din nou în ansamblul țărilor civilizate, rămase naționale, ajutându-t-se astfel să se ridice din nou la nivelul, dela care a decăzut.

Italia și Germania aujunseră și ele la marginea prăpastiei, — și dece Mussolini și Hitler sunt azi idoli ai neamului lor? Pentru că conștiința națională retrezită în ei vede oamenii providențiali, care au fost trimiși de Dumnezeu spre salvarea acestor națiuni.

Căci ideea națională încă este un adevăr, peste care nu se poate trece. Poți nega, poți propaga contrarul, dar poporul care te erede, cade în prăpastia nevăzută, dovedind pipăibil neadevărul ideilor antinaționale.

Ideile ultrapacifiste, ideile de toleranță excesivă față de străini, cu toată aparența asemănării lor cu învățăturile creștine. răspîndesc defetism, care slăbește coeziunea națională, în caz de conflict aruncându-te pradă acelor, care n'au fost atât de naivi să înghită veninul propagandei distructive.

Nebun este acela care dorește războiul cu orice preț, dar laș și netrebnic este acela, care vrea să-l evite între orice împrejurări.

Barbar și incult este acela, care urește și persecută pe străini, numai pentru că sunt străini, dar prost și slab este acela, care de dragul ori căror fraze sonore, ar tolera să fie sclavul altor neamuri în propria sa țară.

Câte prăpastii și stânci nevăzute, de cari se poate isbi soarta unei națiuni!

Credința în Dumnezeu, iubire de neam și răvnă spre progres, sunt acele trei focuri, cari încălzesc sufletul unui neam cu viitor, și cari îi luminează calea dreaptă și sigură printre toate prăpastiile și stâncile văzute și nevăzute.

Trei idealuri, formând o unitate nedespărțită, susținându-se echilibrul trinității prin raportul de sprijin reciproc.

Niciunul nu poate, nici să lipsească, nici să copleșească pe celelalte două, fără primejduirea întregului,

Dumnezeu este vecinic, și vecinică este și Biserica, care-l susține cultul. Dar împărăția lui Cristos este din lumea materială, și stăpânirea Bisericii să nu fie decât peste suflete. Ale Cezarului să rămână Cezarului. Cezaro-papismul n'a adus nici o întărire religiozității, iar umilirea lui Galilei n'a câștigat nici o cinste patriarhului din Roma, căci: „Eppur si muove“, pământul totuși se învâрте, lumea totuși merge înainte, și progresul, nimeni nu are dreptul să-l împiedice. Naționalismul, la rândul său să întărească credința și să servească progresul, spre binele său. Iar ideea progresului și ea, are un singur drum, drumul vieții creștine și naționale.

Și acum să ne întoarcem puțin la Eleații noștri, față de cari, poate am fost nedrepti. Atunci când ceilalți cugetători cercetau lumea fizică, cele văzute și plpăite, ei au fost primii, cari prin calea raționării, s'au ridicat peste, și dincolo de cele fizice, primii metafizicieni, cari, prin lumina minții omenestii, au simțit și au încercat să arate, că peste lumea aceasta văzută a schimbărilor vecinice este o lume nevăzută a adevărilor vecinice aceleași, vecinice neschimbate. Nu vor fi vrut ei să spună, că aceea ce vedem cu ochii și ce prindem cu mâna, nu este adevărat, ci că sunt și adevăruri, nevăzute, adevăruri, cari sunt superioare, pentru că nu sunt trecătoare ca cele fizice. Și nu vor fi vrut ei să zică, că prăpastiile și stâncile fizice nu există, ci că sunt și alte stânci și alte prăpastii, nevăzute, cari sunt cu mult mai periculoase, cu mult mai nemiloase, născându-se prin ele împărați puternici și glorii străvechi.

Peste lumea realităților trecătoare este lumea adevărilor netrecătoare. Sufletul omului este din această lume netrecătoare, și Eleații n'au făcut altceva, decât că, prin truda minții lor, au tăiat primul

drum spre această țară, spre care sufletele curate sunt atrase de o tainică nostalgie.

Și viața noastră școlară are partea ei văzută, palpabilă, și partea ei nevăzută. Cu Eleații ne-am ridicat și noi în lumea nevăzutului, la ideile și idealurile nevăzute, care însă trăiesc în sufletele noastre și călduzesc munca noastră văzută. La acest popas de fine de an e bine să ne dăm seama de ele, ca de sufletul, care trăiește în trupul acestei școli dându-i viață și determinându-i rosturile.

Dr. Terențiu Olariu.

Individualizarea învățământului¹⁾

Cerem o școală pentru subnormali.

Din puzderia de teorii, cu atâtea principii și văzând atâtea necesități, noi am vrea să vedem înfăptuirea unui gând. Despre copii s'a scris și se va scrie mult. Sunt grupați, după un oarecare principiu în normali, supranormali și subnormali. Pentru aceste trei categorii se cere aplicarea principiului individualist. Noi știm că aplicarea aceasta este peste putință. Cu 40—60 și mai mulți copii într-o clasă chiar și la școlile urbane, nu poți respecta principiul individualist, decât într-o măsură mică. Separarea supranormalilor de normali ar însemna mai multe greutăți și poate acești supranormali sunt un stimulent și pentru normali.

Avem însă aproape în fiecare școală de aci din Arad 1—4 subnormali, în total vreo 30—40. Aceștia nu pot fi educați în școală cu celelalte două categorii. Prea multă vreme ar trebui ținută locul normali, ca să scoatem ceva și din subnormali. Normalii se plictisesc și adesea răd și bat joc de subnormali. Atunci aceștia se descurajează și mai mult. Unde mai punem, că nici învățătorul, oricât de fără nervi, nu poate avea răbdarea de a se ocupa de subnormali, când vede și simte, că normalii cer să

¹⁾ În coloanele acestei reviste, Nr. 7/1932, ne-am mai ocupat de problema individualizării învățământului. Ba în preajma începerii anului școlar 1932/33 directorii școlilor primare din Arad s'au întrunit sub prezidiul Dlui revizor școlar Sava Bărbătescu și au discutat această chestiune, ajungând chiar la soluții practice de realizare a individualizării învățământului primar din orașul Arad, în sensul dorit de autorul articolului de față.

Prin urmare nu e vorba, în articolul părintelui Fl. Codreanu, de un nou principiu, ci de o stăruință de a trece odată dela vorbe la fapte. Prin publicarea articolului de față, se dovedește că problema individualizării nu este o utopie, ci este deja o necesitate simțită în cercuri mai largi și din acest prilej facem apel la cei ce în Sept. 1932 erau atât de aproape de realizarea individualizării învățământului primar din orașul Arad, să se întrunească din nou și să ducă la bun sfârșit acest deziderat atât de necesar.

R.

treacă mai departe. Din cauza sau din cauzele acestea, subnormalii nu pot primi nimic. Cei mai mulți sunt osândiți să rămână în clasa întâia rar în a doua, toți anii de școală.

Și subnormalii au o oarecare scântee în ei, dar e prea adânc îngropată sub noianul de cenușe moștenită în trup. Printr-o stăruință din partea învățătorului și printr'un fel de antrenament al sufletului, scântela ar putea să înviegă o mare parte a greutăților ereditare din trup și să fie folositoare societății. În acest scop însă ne trebuiec împrejurări, cari să facă posibile stăruințele învățătorului și antrenamentul sufletului. Azi nu le avem și e păcat, că se pierd atâtea vieți.

Dacă am avea în Arad o singură sală de învățământ înzestrată pentru concentrarea și întrunirea subnormalilor, cei mai mulți ar dobândi cunoștințele necesare unei vieți folositoare, familiei și societății.

Cu puținele noastre cunoștințe, ne gândim la o școală cu cele dintâi două clase primare. Să fie așezată, după putință, spre a fi accesibilă copiilor din centrul orașului și din circumscripțiile Pârneava și Drăgășani. S'ar afla resursele pentru un post de învățător, precum și învățătorul cu necesarele cunoștințe, răbdare și tragere de inimă. La această școală ar fi concentrați copiii găsiți subnormali în clasele I și II dela celelalte școli de pe teritoriile arătate. Cei cari ar termina cu bun rezultat clasa II ar fi trimiși în clasele III. ale școlii din circumscripția respectivă. Credem că părinții ar putea fi convingși în acest scop.

Atâtea încercări, cu și fără rost, s'au făcut cu școala. Dece nu s'ar face și încercarea aceasta? Câștigul ar fi mare. Normalii ar putea să fie instruiți fără balastul subnormalilor, iar aceștia fără zăpăceala produsă de nerăbdarea uneori batjocuritoare, a normalilor. Imbrățișați cu răbdarea cuvenită și cu iubirea învățătorului, cei mai mulți ar și dobândi stăpânire asupra facultăților de a ținea pas cu normalii în clasele III și IV.

Suntem la sfârșitul unui an școlar. Până la începutul celui următor se poate discuta acest gând. Noi punem chestiunea în discuție și dacă e justă, cerem înlăptuirea acestui deziderat.

Preotul F. Codreanu

II. Dr. Giorgiu Popa, — organizator al învățământului poporal.

1. Administrație școlară (Manducerea).

În timpul dela 1872 încoaci, de când a trecut Dr. Giorgiu Popa în serviciul eparhiei, ca asesor — referent școlar la Arad, s'a lucrat foarte intensiv pentru organizarea învățământului primar din eparhie.

Promotorul acestei acțiuni a fost însuși referentul școlar Dr. Giorgiu Popa.

Primul lucru, îndată după instalarea sa, a fost să dea școalelor o administrație bună. De aceea în baza § 18 din „Organizarea provizorie a învățământului național și confesional în Mitropolia Română Ort.” și a art. 38 din legea învățământului primar al statului ungar din 1868 elaborează norme privilegiate la îmbunătățirea frecvenței școalelor, la reglementarea îndatoririlor inspectorilor cercuali, a directorilor locali și a învățătorilor.

Aceste norme obținură aprobarea Consiliului eparhial în ședința din 15 Noemvrie 1873.¹⁾

Mai târziu, la anul 1890, normele de mai sus le completează într-o colecție sub numele de: „*Manuducerea la afacerile învățământului poporan*” aprobată și aceasta de Consiliul eparhial la 12 Maiu 1890 sub Nr. 2255.

Ea conține toate dispozițiile, regulamentele și art. de legi referitoare la administrația școlară precum și la organizarea învățământului nostru de atunci.

Pentru a cunoaște problemele ce preocupau pe acele vremuri pe conducătorii destinelor învățământului românesc, redăm, după Manuducere, seria acelor probleme:

„Manuducerea²⁾ aceasta ce Consistorul o emite pentru corporațiunile și organele chemate la administrațiunea învățământului național și confesional, se compune din trei părți.

Partea primă tratează despre

- I. comisiunile școlare locale.
 - II. directorii locali, (preoți)
 - III. vizitatorii de școle.
 - IV. inspectorii cercuali și
 - V. comisarii consistoriali.
- Partea a doua conține dispozițiuni speciale relativ la
- VI. casele școlare de păstrare,
 - VII. reunituni și conferințe învățătoresți.
 - VIII. biblioteci poporane și
 - IX. coruri vocale.

Partea a treia cuprinde:

¹⁾ Vezi Arhiva Consis. eparh. Nr. $\frac{1471}{345 \text{ școl.}}$ din 15-XI 1873. IV. 161-1873. Nr. $\frac{1476}{346 \text{ școl.}}$ din 15-XI 1873. IV. 162-1873. și Nr. $\frac{1477}{347 \text{ școl.}}$ din 15 XI. 1873. IV. 163-1873.

²⁾ Manuducerea, Arad 1890, pag. 1—2.

X. Regulamentul pentru organizarea provizorie a învățământului în metropolia ortodoxă română din Ungaria și Transilvania.

XI. Regulamentul pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare în metropolia rom. ort. La acestea s'au adus, spre deslușiri și informajuni în cazuri obveninde, unele extrase și anume din,

XII. Art. de lege 32 dela 1872 despre pensiile și ajutoarele învățătoresii.

XIII. Art. de lege 13 din 1876 despre stăpâni și servitori în ce privește ținutul școlar,

XIV. Art. de lege 14 din 1876 despre regularea regnicolară a cauzei sanitare, încât se referese la școale,

XV. Art. 60 din 1881 despre execuțiuni în contra funcționarilor bisericești și școlari,

XVI. Art. 17 din 1884 sau legea de industrie, în cât dispune de instruirea ținutului în școli,

XVII. din instrucțiunea ministerială din 2 Sept. 1876 Nr. 20311 despre procedura inspectorilor școlari față cu școlile confesionale, în fine,

XVIII. împărțirea de acum a consistorului în protopresbiterate și

XIX. împărțirea actuală a districtului Consistorial în inspectorate ceruale de școale¹⁾.

Valoarea ce li s'a atribuit, pe acele vremuri, normelor de administrație școlară și de organizare a învățământului, cuprinse în „Manducere“, se remarcă prin faptul, că Congresul național bisericesc din Sibiu, cu mici corective, le-a generalizat pentru întreagă mitropolia Ardealului¹⁾.

Dealcum partea doua a „Manducerei“ sulevează probleme, cari și azi sunt de actualitate în învățământul nostru primar.

2 Planul de învățământ pentru școalele populare în districtul consistorului Român ort. din Arad dela 1877²⁾.

a) Dispozițiuni generale.

Ne ocupăm mai amănunțit de acest Plan de învățământ, *pentru că este primul la noi*. Aceasta ni-o spune antecesorul lui Dr. Georgiu Popa în postul de asesor-referent, *Georgiu Crăciunescu*, care întocmise pentru sinodul eparhial din 1872 — când s'a ales Dr. Georgiu Popa — un raport despre starea învățământului din eparhie, în care vorbește și despre neajunsurile cari stăteau în calea dezvoltării școalei, între cari amintește: *lipsa planului*

1) Dr. G. Ciuhandu: Dr. Georgiu Popa un om de școală și cultură, pag. 32.

2) Arad, Tipografia lui Ștefan Gyulai 1877.

de învățământ, a manualelor și a unei organizații școlare sub raport administrativ și pedagogic¹⁾

Și ne mai ocupăm amănunțit de Planul de inv. din 1877, pentru că este opera lui Dr. Giorgiu Popa. Aceasta o confirmă hotărârea Consiliului eparhial din ședința sa dela 10 | 22 Ianuarie 1877 unde zice:

„Se desbate Planul de învățământ elaborat de referintele Giorgiu Popa. Consistorul îl primește în general, deasemenea purcezend la desbateră specială a acelula și luându-l § de § constată că e lucrat cu mult studiu și aflându-l de bun întru toate, cu puține modificări privitoare la unele forme, îl aprobă, după cum se vede din aici sub /./ alăturatul exemplar“²⁾

Acest plan a fost censurat și calificat, ca operat sublim, de cel mai mare bărbat de școală al nostru de pe atunci, de Dr. Paul Vasiciu, în a sa revistă „Higiena și Școala“³⁾ iar Consistorul, apreciind ostăneala și prestația autorului îi vazează o remunerație de 100 florini⁴⁾.

Planul este pus în aplicare începând dela 1 Februarie 1877, cu următoarea recomandăție:

„Acest plan de învățământ, este în legătură cu „Normele pentru administrațiunea învățământului“ emise de aici la 17 Noemvrie a. trecut sub „Nr. 2816 | 648 școl; deci unde în zisele norme se face provocare la planul de învățământ, se înțelege acest prezinte, ce se emite acum.

Conform acestui plan, școlăle sunt organizate în modul următor:

Dacă într'o comună sunt două școlăle, în diferite părți ale comunei, ele vor fi paralele, adică fiecare are toate clasele și comisia școlară și comitetul parohial vor stabili teritorul, care aparține fiecărei școli, (circumscripții școlare) Ele se vor numi:

Școala veche și școala nouă (avându-se în vedere timpul înființării lor).

Dacă însă școlile, două sau mai multe, sunt sub un acoperemânt, atunci autoritatea școlară, în conșelegere cu inspectorul vor dispune, cari au să fie paralele și cari să devină școala II sau III-a.

Fiecare școală se împarte în 6 clase. La această împărțire servesc de bază cei 6 ani, în cari școlarul e obligat la frecvențiunea cotidiană și anume:

Cl. I. se compune din școlarii de 6—7 ani.

„ II. „ „ „ „ „ 7—8 „
„ III. „ „ „ „ „ 8—9 „
„ IV. „ „ „ „ „ 9—10 „
„ V. „ „ „ „ „ 10—11 „
„ VI. „ „ „ „ „ 11—12 „

¹⁾ Dr. G. Ciuhandu: Dr. Giorgiu Popa un om de școală și cultură, pag. 16.

²⁾ Ședința 1. ¹⁸⁷⁷ Esib. 66 | 1 școlar.

³⁾ Dr. George Ciuhandu: Dr. Giorgiu Popa ... pag. 18.

⁴⁾ Dr. George Ciuhandu: Dr. Giorgiu Popa ... pag. 18.

Unde este numai o școală, atât pentru băieți cât și pentru fete, învățătorul va griji ca cel puțin cu scaunele, să se separeze un sex de celălalt.

Pentru copiii dela 12—15 erau școli de repetițiune în cari instrucția se făcea Duminica și în sărbători.

Unde sunt două școli neapararele, școala I. va cuprinde clasele I-II-III, iar școala II cl. IV-V-VI. Dacă sunt trei școli, atunci școala I cuprinde cl. I-II școala II cl. III-IV iar școala III cl. V-VI.

Absolvența fiecărei clase se constată la finea anului școlar, cu ocazia examenului, în prezența tuturor învățătorilor din comună, a comisiei școlare și a inspectorului. Despre absolvire se dădeau certificate (testimoniu).

Pentru cazul, când într-o comună ar fi patru școli — caz rar — Consistorul își rezervă dreptul de a dispune cum să fie raportul între aceste școli. (În Câmpani din „Merinde dela școală” încă erau numai trei școli).

O dispoziție care jignește profund individualizarea educației făcând-o imposibilă aflăm chiar în § 1 al programei, care sună astfel: „*In parohic, în care este numai o școală, învățătorul se îndatorește, ca la începutul anului școlar să primească la cursul cotidian al învățământului pe toți pruncii și pe toate fetele, care au împlinit 6 ani, dar n'au trecut de 12 ani*”¹⁾

Acest neajuns al școalelor noastre confesionale s'a menținut până la Unire. Protestelor ce se ridicau mai târziu din partea învățătorilor și a altor organe, li se răspundea cu sărăcia poporului, care singur își susținea școlile prin așa numitul impozit „cult” și era bucurioasă o comună cât de mare, dacă putea susține 3 școli.

În dispozițiile acestei programe se observă o pronunțată centralizare a îndrumărilor pedagogice.

Aceste dispoziții se estind până asupra celor mai mici amănunte. Se dau dispoziții și îndrumări atât referitoare la administrația școlară cât și la educație, apoi la primirea școlarilor, locarea (repartizarea) școlarilor pe clase și calificarea școlarilor precum și la îngrijirea localităților (localurilor) de învățământ. Cap. I. Iată câteva dispozițiuni:

„*Școlarii vor primi pe învățător sculându-se în picioare, iar învățătorul le va face zilnic o sumară inspecție din punct de vedere igienic, după care urmează rugăciunea. La dimiterea școlarilor învățătorul le va spune cum să meargă pe stradă, cum să salute cum să se poarte acasă față de părinți*”²⁾.

Învățătorul meu despre care am spus, în partea despre pedagogia lui Dr. Giorgiu Popa, că a fost influențat de dânsul, ne dimita acasă astfel:

¹⁾ Planul pag. 2.

²⁾ Plan pag. 5.

„Acum poți merge cu Dumnezeu către casă, pe drum să mergeți frumos doi cu doi. Dacă vă întâlniți cu oameni pe stradă le dați binețe (salutați) acasă la părinți le sărutați mâna; iar după masă (mâine dimineață) să veniți cu toți la școală.

Nu mai puțin interesantă este și merita atenția educatorilor de azi și tendința de a obișnui pe copii cu regularitatea în mâncare și beaură.

.... „Dacă cutarele dintre școlarii mai mici, cere permisiune să meargă a bea apă, învățătorul să nu-l dea permisiunea îndată, ci numai după ce întrebându-l de circumstanțe se va convinge că școlarul cu adevărat are sete. În acest caz să-l permită școlarul, căci scopul este numai a-l desvâța de un rău (de neregularitate), și ne ferim foarte de a maltrata. Însă dela asemenea caz de permisiune, învățătorul numai decât să ia ansă a lăuda, în auzul tuturor cumpătul, temperanța și regula și a desaproba mâncarea și beutura fără de regulă și fără de măsură¹⁾. § 18 cuprinde staturi referitoare la permisiunile ce trebuie date școlarilor pentru lipsele trușesti.

Măturatul saalelor de clasă încă nu scapă din vedere autorului acestui plan.

Aflăm între dispozițiile generale și una, care corespunde prevederilor pedagogice din zilele noastre. În § 20 se preconizează școala în aer liber.

„Unde la școală este o grădină la îndemână și potrivită, învățătorul poate întocmi prelegerea astfel, că vara cea mai mare parte a propunerilor s'o petreacă cu școlarii în grădină, unde ușor se pot așeza scaune și masă sub necesara umbră²⁾

Alăt meritul cât și vina pentru frecvențarea regulată, respectiv neregulată a școlarilor, se atribuie exclusiv învățătorului.

b) Obiectele de învățământ.

Obiectele de învățământ, cari se predau pe acea vreme în școli, planul le grupează conform înrudirii și corelațiilor ce pot și trebuie să fie între ele³⁾. Iată cari sunt:

1. Învățătura religiunii.
2. Limba românească.
3. Aritmetica și geometria cu desemnul.
4. Geografia cu Istoria și cunoașterea drepturilor și a datorințelor cetățenești.

¹⁾ Plan . . . pag. 6—7.

²⁾ Plan . . . pag. 8

³⁾ În merinde dela școală încă am văzut marea importanță ce s'a dat principului corelației și dibăcia cu care s'a achițat autorul de el

5. Istoria naturală, fizica, introducere în economie și desclinit exerciții practice în grădinarit.

6. Cantul bisericesc și național.

7. Gimnastică, cu privire la exercițiile militare.

8. Cutare limbă vecină.

9. În școalele de fete lucru de mână.

Limba streină care putea fi: ungurească, nemțească sârbească sau slavonă prevăzută de plan se predă în clasele superioare conform următoarele dispozițiuni. În general și deocamdată este facultativă ¹⁾ „...adeacă învățătorul dacă află cu cale și de lipsă va propune una sau alta școlarilor acelora cari sunt în despărțemintele superioare” ²⁾.

Dacă însă $\frac{1}{3}$ (o treime) din conlocuitorii comunei sunt Unguri sau Nemți, sau dacă parohia are doi sau mai mulți învățători, acolo învățătorul este dator să propună și limbile acestor națiuni ³⁾. Comisia școlară avea însă dreptul să prefindă propunerea uneia din limbile amintite, chiar în afară de cazurile amintite mai sus ⁴⁾.

Faptul că prin §§ 22 și 23 se introduce în plan și „cutare limbă vecină” se explică prin considerațiunea ce o avea poporul nostru pentru limba și cultura popoarelor vecine și prin interesul pentru cultură în general, de care am văzut, că era pătrunsă întreagă concepția pedagogică a lui Dr. Giorgiu Popa ⁵⁾ și care se poate vedea și din definiția ce o dă limbii ⁶⁾ precum și prin interesul practic: de a înlesni poporului nostru comunicarea cu conlocuitorii lui de altă limbă, și de a pregăti pe tinerii cari doreau să-și continue studiile în școli de altă limbă ⁷⁾. E vorba de școli secundare.

c) Scopul și extensiunea obiectelor de învățământ ⁸⁾.

Învățătura religiunii.

Scopul religiei este mai mult formal, ceea ce a făcut din religie un puternic factor educativ. Iată cum se definește scopul:

1. Să stărnim în inima școlarului iubirea și adorarea lui Dumnezeu.

¹⁾ Limba maghiară se introduce în mod obligatoriu, în toate școalele populare (primare) publice de orice caracter, pe baza § 4 Art de lege XVIII din 1879 publicată la 28 Maiu 1879.

²⁾ Planul de învățământ pag 10.

³⁾ Planul, pag. 11.

⁴⁾ Plan, pag 11.

⁵⁾ Vezi Procedura în învățământul, pag. 22.

⁶⁾ Plan, pag 21 și Limba românească pag. . . .

⁷⁾ Plan, pag 64.

⁸⁾ Noi nu vom arăta și extensiunea obiectelor de învățământ ci numai spiritul în care acestea se predau, precum și scopul ce-l urmăreau și îndrumările metodice.

2. Să deșteptăm conștiința despre destinațiunea omului și demnitatea ce o are purtând chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

3. Să plantăm în inima pruncului iubirea deaproapelui. Mijloacele pentru atingerea acestui scop sunt: arătarea însușirilor lui Dumnezeu (dreptate, bunătate etc.); desfășurarea virtuților, cari decorează demnitatea omului, și datorințele ce le avem către deaproapele.

Scopul formal al religiei se evidențiază și mai bine din explicațiile ce urmează.

„Stăruințele noastre să le îndreptăm mai vârtos la întemeierea cultului intern, la adevărata religiozitate internă și să culegem observațiunile dacă și cât se manifestă acel interior. Numai cu rectitatea sau cu dedarea la ceremoniile bisericești, nu este ajuns scopul, căci și cel necredincios poate să se dede și să știe multe de ale religiei. Ci trebuie ca învățătura să prindă rădăcini în internul omului, și să nu rămână numai o dedare (obișnuință) o poleitură externă¹⁾.

Ca norme de procedare generală se recomandă blândețea din partea învățătorului, cu asorimea facem ca școlarii să jăturească religiozitate, să devină farizeii și atunci nu ne putem convinge, că învățătura pătruns-a și și prefăcutu-s'a cult intern²⁾

Despre tratarea rugăciunilor în special nu se vorbește, nici nu le aflăm înșirate în materia claselor. Se spune în general, că prelegerile se încep și să termine cu rugăciune.

„Iar rugarea se întâmplă astfel: Învățătorul pronunță o construcțiune, iar școlarii după dânsul repețesc același construcțiune (așa am învățat și eu rugăciunile în școala primară). Dacă unul sau mai mulți școlari știu rugăciunile bine și le pronunță cum se cade, învățătorul poate încredința unul dintre dânsii ca să zică rugăciunile înaintea conșcolarilor săi, având apoi școlarii a repeți, cum se aminti, o construcțiune după alta³⁾.

Învățătorul va fi model prin finuța sa la rugăciune chiar când n'ar pronunța el rugăciunile.

Limba românească.

Limbei române i să dă mare importanță în plan. Iată cum se reglementează interesul ce trebuie să-l dea învățătorul acestei materii.

„Propunerea limbei în școala primară (populară) capătă o extensiune atât de mare, cum nu se vine altui obiect de învățământ, dar și are studiul limbei o importanță de nu-l întrece fără numai cel al religiei⁴⁾

¹⁾ Plan, pag 11 — 12

²⁾ Plan, pag 11 — 12.

³⁾ Plan pag. 13.

⁴⁾ Plan, pag 21.

Studiul limbii conține : a) exerciții intuitive cu scrierea și citirea b) gramatica cu exerciții stilistice:

Scopul urmărit este practic — utilitarist și este motivat astfel: „*Limba este acel mijloc, prin care oamenii pot uni altora să-și împrumute cugetările. Când eu împrumut, atunci eu primesc ca să întrebunțez, dar așa ca după întrebunțare caută să returnez, adică să dau înapoi ce am primit, și de regulă trebuie să dau mai mult, căci trebuie să am de unde da. Astfel este și în privința cugetărilor*¹⁾. De aici două sunt scopurile urmărite:

1. A înțelege cu deplină claritate materia ce se propune și
2. Cele înțelese a le spune cu dexteritatea recerută.

Mijloacele pentru realizarea acestor scopuri sunt: Citirea pentru scopul prim, înțelegerea și scrierea pentru scopul al doilea, redarea celor înțelese prin citire.

Baza învățământului este considerat învățământul intuitiv și ca atare dela acesta să se înceapă orice exerciții verbale. „Intuițiune numim orice cunoștință, la care putem ajunge cu ajutorul simțurilor noastre“.

Face deosebire între intuițiunea internă și externă. Sub intuițiunea externă înțelege cunoștințele ce le câștigăm cu ajutorul simțurilor.

Intuițiunea internă este aceea prin care observăm și cunoaștem sentimentele și schimbările ce se petrec în interiorul nostru.

„Trebuie să existe un organ de intuițiune internă, prin care sufletul nostru privește în sine însuși, deși existența acelui organ nu se poate dovedi cu mijloacele intuițiunii externe. Din când în când însă putem să cunoaștem și din exteriorul cuiva schimbările ce se perondează în sufletul lui și la aceasta se referă proverbul poporului. Cel ce cunoaște bine inima sa (sufletul său), află în interiorul său secretele altora”²⁾.

„Învățătorul în școală se ocupă în precumpele de intuițiunea externă; și aci poate influența nemijlocit și cu ușurință mai multă. Însă nici internul nu rămâne neatins, căci școlarul își cunoaște puterea sa de a cugeta, memora, voința etc., prin ce se agită înțelegerea și spiritul; întâlnește elemente morale precum: diligența, ordinea, temperanța etc. se stărnește sentimentul religios la ascultarea și înțelegerea istorioarelor și a învățăturilor din religie și sentimentul frumosului la contemplarea naturii”³⁾.

Scopul intuiției este dezvoltarea atenției, spiritului de observație și al graiului. Intuițiunea și vorbirea trebuie să meargă paralel. Intuițiunea e materia, iar vorbirea forma exercițiilor. În ce privește modalitățile de înțelegere

¹⁾ Plan, pag. 21 — 22.

²⁾ Plan, pag. 23.

³⁾ Plan... pag. 23 — 24

are concepție corectă: „De câte ori se propune despre un obiect acela în natură îl aducem în școală și-l punem în vederea școlarilor; dacă nu-l putem aduce în școală, atunci îl conducem pe școlari afară de școală, la locul aceluia obiect, să-l vadă în fața locului. Numai dacă atare obiect n'am putea să-l avem nici în școală nici în jurul comunei, numai atunci ne vom folosi de tablouri sau modele, iar când n'am avea nici tablouri, atunci recurgem la asemănări (comparații)¹⁾).

Prin intuiție elevul își corectează cunoștințele câștigate deja și își câștigă cunoștințe noi. (exact ca azi).

Principiul activismului este remarcat tot în legătură cu intuiția... „Școlarii înșiși trebuie să cugete și să vorbească, iar învățătorul prin întrebări să le dea numai ansă ca dâșii să privească spre a cunoaște și cele cunoscute a le spune²⁾).

Fiecare obiect pe care vrem să-l intuim trebuie privit din următoarele puncte de vedere:

1. numirea obiectului, 2. întregul, părțile lui, 3. numărul obiectelor, 4. locul, pozițiunea, 5. lumina, culoarea, 6. forma, 7. mărimea (se aseamănă, se comparează), 8. direcțiunea, 9. sunetul, 10. cunoștințele ce le câștigăm despre obiect prin pipăirea lui, prin miros și gustare, 11. starea de odihnă și mișcarea, 12. legătura cu alte obiecte, 13. timpul³⁾).

În legătură cu răspunsurile școlarilor atrage atenția învățătorilor asupra unui *adevăr psihologic* care azi este tot mai mult accentuat, dovedindu-i-se valoarea lui reală: acela de a nu descuraja pe copii, când greșesc.

În privința întrebărilor încă e de acord cu pedagogia de azi. Din conversațiile dezvoltate cu ocazia intuiției, să se formeze material de intuit pentru gramatică, prin formarea *conștiinței de limbă*.

Pentru predarea scris celuilui recomandă metoda scriptologică și cel fonetic. Se interzice metoda literizării și al silabizării.

Scopul gramaticii este dublu: 1. spunerea corectă în scris a cugetărilor noastre adică ortografia și 2. se completeze teoreticește conștiința de limbă, dându-se siguranța necesară în folosirea limbii.

Nu-i scapă din vedere, ca oricărui alcătuitor de programe și de atunci încoace, de a da norme de procedare referitor la tratarea pieselor de citire. Nu face deosebire între piese de conținut narativ și descriptiv, recomandă o singură normă de procedare la tratarea pieselor de citire.

În locul termenului „propozițiune” întrebuițat azi de noi, Dr. Giorgiu Popa recomandă termenul de „zicere” pe lângă următoarea motivare:

¹⁾ Plan... pag. 25.

²⁾ Plan, pag. 27.

³⁾ Plan, pag. 26.

„Pentru zicere unii voesc termenul „sentință”, alții „construcțiune” și iarăși alții „propozițiune”. Toate sunt bune, însă „zicere” este pentru școlari mai ușor de înțeles și de pronunțat, de aceea adoptăm acest termen; căruia nu i se poate imputa străinism, cum petind unii, căci îl găsim ca termen și în limbile ce ni-s surori”¹⁾.

Scrierea după dictare are același scop ca azi, dar se începe numai în clasa V.: „Descălină atențiune și toată importanța se vine dela începutul acestui an pentru dictando...”²⁾.

Citirea o considera drept cel mai sigur criteriu pentru aprecierea progresului unei școli: „Dexteritatea și plăcerea în citire este cea mai sigură scală metrică pentru progresul unei școli”³⁾.

Dacă comparăm acest citat cu „Calculatorul (Barem) instrucțiunii făcute de Waney pentru școalele rurale din Paris”⁴⁾ în care vom afla între cele trei mijloace întebuițate pentru măsurarea gradului de învățatură, la locul întâi cetirea, atunci ne convingem și mai mult de temeinicia părerilor lui Dr. Giorgiu Popa, în domeniul pedagogiei.

Aritmetica, Geometria și desennul.

Scopul este dublu, formal și material (practic): de a deprinde și desvolta cugetarea copilului și de a-l conduce să rezolve cu siguranță afacerile de numerl ce le-ar întâmpina în viață.

Pentru scopul acesta dublu al aritmeticei, avem în limba noastră numirea de socoată întebuițată în următoarele combinații, de ex. „face socoată sau socotell”, înseamnă operațiunea; „om cu socoteală” înseamnă cugetarea; „așa socotesc” aici e întruna și cugetarea și operațiunea.

Se recomandă a premerge socoala orală (de-a rosti) celei în scris sau pe tablă.

Melodul este cel euristic (aflător) învățătorul să conducă pe școlari ca ei înșiși să afle rezultatul.

Geometria se combină cu desennul. Acest din urmă înlesnește intuiția figurilor geometrice și servește în același timp și educației estetice a școlarilor.

Importantă este indicația referitoare la „compunerea tabelului de multiplificațiune” (înmulțirii) care se cere să se facă „tot numai prin euristica”⁵⁾.

¹⁾ Plan, pag 37.

²⁾ Plan, pag 40.

³⁾ Plan, pag 41.

⁴⁾ Idei noi despre copii de Alfred Binet, trad de S. G. Marinescu, pag 24.

⁵⁾ Plan, pag 45.

Această dispozițiune nu prea a fost respectată, deoarece în cele mai multe școli, până aproape de zilele noastre, s'a făcut memorizându-se mecanic.

Se învață și numerii romani și cei bisericești.

Geografia, istoria, cunoașterea drepturilor și a datorințelor cetățenești. Istoria naturală, fizica și economia.

Gruparea acestor cunoștințe sub numele de cunoștințe reale o face în baza următoarelor considerațiuni.

„Sf. scriptură ne învață, cumcă Dumnezeu l-a creat pe om ca să domnească pământul și l-a demandat omului să supună șieși animale, pa-seri și toate fânțele câte se mișcă.

„Misiunea noastră de o parte, de alta demanđălunea creatorului, ne impune datorința, dela care nu ne putem subtrage fără a știrbi din mistunea ce avem, de a lua domeniul în posesiune.

„Ca să intru în posesiune, ca să pot poseda un obiect, trebuie să-l cunosc și să știu unde este? și ce este? — că dacă nu știu și nu cunosc, nu mi-e cu putință să-l posed, precum aceasta bine afirmau bătrânii zicând: in-vito nulla possessio; ignorantii possessio non aqizitur; adică: cine nu are știire, acela nu posed; ignoranța (neștiința) nu capătă posesiune; sau cum zice proverbul poporulul român; cine n'are carte, n'are parte.

„La înrebarea: unde? răspunde geografia; iar la întrebarea: ce? răspunde istoria naturală. Dzeu, care l-a dat omului misiunea, l-a dat și mijloacele și împrejurările spre ajungerea acestei misiuni, a scopului acestuia; că după ce l-a înzestrat cu înțelegere și voință, l-a pus pe om în mijlocul geografiei ca centru și ca centru în istoria naturală.

„De aceea toate câte ne încunjură sunt din domeniul menit nouă; sunt obiecte sau lucruri (ce se zice latinește res) sau că aparțin la acele obiecte sau lucruri, (ce se zic latinește: realia.

„De unde, cunoștințele reale numim geografia (cu ramurile: ei istoria universală, a patriei și cea națională) și istoria naturală (cu ramurile ei: fizica și chimia. Se numesc realie, în ce privește școala primară.

„Trăim în lumea reală și cu aceasta susținem relațiuni, neînterupte. Omul este avizat să-și supună șieși cu inteligența și cu lucrul său, această lume reală, ca să ajungă la prosperitate materială.

„Cele zisă până aci, le recapitulăm afirmând că și în câștigarea de cunoștințe reale, pentru ajungerea prosperității materiale, avem momente de religune și morală, și de înțelegere. Deci nu unilateralmente materialismul, ci principiul armoniei între acele momente are să-l conducă pe pedagog.

„Cunoștințele realie pretinde o îngrijire deosebită în școală, parte pentru că ele cultivă mult inteligența și sentimentul, parte pentru că așa pretind necesitățile ce omul le întâmpină în lungul vieții sale.

„Aceste cunoștințe cuprind în sinul lor simburile pentru îndălțarea materială și morală a omenirii, iar de unde ele lipsesc, acolo rămâne un gol, în care se înculbă sărăcia, decadența morală și intelectuală. Trăim în timpul invențiilor, în care națiunea, ce ar pleca pedestru și peste rezoare nu va putea rivaliza cu aceea, care pleacă pe cale de fer și cu mașină¹⁾

Referitor la gruparea acestor materii, cari formează după Dr. Giorgiu Pop, cunoștințele reale, adăugăm numai atât, că realizată pe deaîntregul metoda centrelor de interes și localismul educativ, ne vom apropia cred foarte mult de această grupare de materii.

În ce privește rostul acestor materii în școala primară, principiul cultural și social al învățământului nici la o materie n'a fost atât de plastic formulat ca aici.

Tot în grupul acestor materii scoate în relief și principiul politic; când zice că scopul exercițiilor economice este de „a-l introduce să știe lucra și să iubească lucrul, ca în viață să-și poată câștiga și susține autonomia și independența sa individuală, pe cari numai lucrul rațional ni le dau și numai așa individul devine folositor atât sieși cât și societății. Importanța este evidentă, dacă dela individ conchidem la națiune.

Din atari indivizi se formează o națiune autonomă și o patrie independentă²⁾.

Accentuiază și aici religiozitatea și moralitatea... toate în natură ne arată calea pe care putem merge la Creatorul³⁾.

Nu putem trece cu vederea frumoasele învățături ce le dă învățătorul ca arme de luptă împotriva vinderii pământului.: „Românul să-și vindă pământul, să-și vindă a sa parte de patrie? Acest pământ bogat și fumos în roduri multe și felurite, cu climă stăpărată și plăcută, pentru carele Roma și lumea cultă romană și-a angajat onoarea, și-a vărsat sângele legiilor sale numai ca să nu-l lase în mâinile barbarilor, pentru care părinții noștri și-au expus viața de atâtea ori, numai să ni-l testeze nouă precum l-au moștenit el dela Roma împărâtească, moștenirea scumpă... astăzi să se vindă pentru nesocotință, sau pentru urâcioasa trândăvie, blrt etc.? “⁴⁾

Cantul urmărește înlănțuirea și nobilitarea sufletului, iar Gimnastica are scop militar pentru apărarea caracterului național și al patriei,

¹⁾ Plan... pag. 48 49.

²⁾ Plan, pag. 56.

³⁾ Plan, pag. 57.

⁴⁾ Plan, pag. 60.

b) Impărțirea timpului:

Planul general al orelor.

Într-o săptămână învățătorul propune într-o școală cu 6 clase 100 de sferturi de oră, adică în 25 de ore. În alăta timp, adică în 25 ore sunt ocupați și elevii, anume câte 25 sferturi de oră, ascultă prelegerile învățătorului, iar în 75 de sferturi lucrează temele ce le-au primit dela învățător și respective celor mai mici li se dă și timp destul de repaus din aceste ultime 75 sferturi de oră.

Cea mai mare parte a timpului este ocupat de scriere, citire, l. română și aritmetică.

Nu este în asentimentul pedagogiei de azi, repartizarea aritmeticei în orele de după masă, Marja și Sâmbăta, cum sunt aranjate în orarul dela finea broșurei, cu toate că la pag. 65 se accentuiază, cu înainte de amiază se vin obiectele mai grele, iar după masă cele mai ușoare.

Fiindcă într-o școală cu șase clase sunt multe lecții indirecte, autorul nu le neglijează, ci dă indicațiuni, conform cărora aceste lecții încă contribuie la munca armonică, ce se desfășoară în fiecare zi.

Face apel la învățători să-și pregătească din nainte planul de lecții și motivează această necesitate pelângă argumentul, că numai astfel lucrând va putea avea învățătorul siguranță în munca sa și cu următorul fapt psihologic: «Tinerii au un dar deosebit de a cunoaște și a simți ce este în spiritul învățătorului de a se inspira și a-și însuși calitățile acestui spirit». Dacă învățătorul intră în clasă nepregătit, el nu știe de unde să înceapă, astfel cade în confuzie, sau îl împresură un fel de trândăvie și desgust, iar școlarii în cazul acesta în loc de iubire de ordine și de școală, în locul sîrguinții se vor inspira de sentimente cu totul contrarii.¹⁾

Din cele expuse până aici constatăm că în programa din 1877 a lui Dr. G. Popa se afirmă următoarele principii generale:

1. *Principiul activismului*
2. *Principiul cultural politic și social și*
3. *O accentuată centralizare a îndrumărilor pedagogice, care se extinde până asupra celor mai mici amănunte.*

Primele două corespund spiritului pedagogic de azi. Al treilea nu, întrucât azi să lasă din ce în ce mai multă libertate de acțiune, nu numai asupra lucrărilor de amănunt, ci chiar programa însăși poate fi aplicată cu unele abateri, dela cea stabilită de Minister, conform intereselor locale.

¹⁾ Plan, pag. 66.

Mai aflăm remarcându-se un principiu care este tocmai contrarul principiului individualizării educației, întrucât nu limitează numărul elevilor unui învățător din potrivă, obligă a se primi în școală toți obligații.

Această dispoziție cred că e dictată mai mult de necesități materiale, decât de lipsă de prevederi pedagogice.

3 Planul de învățământ pentru școalele populare în districtul Consistoriului rom. ort. din Arad dela 1888)¹.

Al doilea plan de învățământ din timpul lui Dr. Giorgiu Popa este din 12 August 1888 aprobat cu rezoluțiunea consistorială Nr. 3174. Că și acesta este opera lui Dr. Giorgiu Popa nu ne mai trebuie nici un argument, deoa-rece este aproape identic cu cel dela 1877.

În ce privesc principiile generale, pe cari le-am văzut în planul dela 1877, ele sunt aceleași și la 1888.

Centralizarea îndrumărilor, ce am văzut-o prea accentuată în planul dela 1877; în planul dela 1888 a mai scăzut. Sunt suprimați § §: 15, 17, 18 și 19 cari se refereau la primirea învățătorului de către școlari, la satisfacerea setei copiilor etc, lăsându-se în această privință mai multă libertate învățătorilor.

Probabil tot din cauza acordării de mai multă libertate învățătorilor, au fost omise și „notițele preliminare”, cari precedau diferitele materii de învățământ și cari erau de fapt îndrumări metodice, la locul lor și prin urmare e rău că au fost omise din planul dela 1888, chiar și în cazul, când au fost omise în baza încrederii ce o aveau în pregătirea mai bună a învățătorilor, pentru că atari îndrumări și în acest caz pot fi chiar necesare pentru unii.

O deosebire esențială și care probabil este motivul principal al apariției planului dela 1888 este că, între obiectele de învățământ aflăm înșirată în mod obligatoriu: Limba maghiară, care la 1877 figura între „limbele vecine”, a căror predare era facultativă.

La 1888-nu mai figurează între obiectele de învățământ în plan: cutare limbă vecină.

T. Mariș.

Examen de capacitate.

Conform dispozițiilor Regulamentului pentru aplicarea legii învățământului primar și normal primar, la 5 Iunie a. c. s'a început examenul de capacitate al absolvenților Școlii normale D. Țichindeal din Arad, în

¹) Arad, 1894. Tiparul diecezei rom. ort. Ed. II.

fața comisiei prezidate de directorul școlii Dl. Dr. T. Olariu, Examenul a durat până la 14 Iunie a. c. inclusiv.

Probele scrise, date de Minister au fost următoarele:

1. La limba română:

1. Disciplina în școala primară. Care este adevăratul ei scop. Arătați cum o înțelegeți și prin ce mijloace o înfăptuiți pentru a face din ea un mijloc de educație intelectuală și morală a copilului.

2. Deprinderile bune în educația copiilor mici. Arătați importanța lor și mijloacele folosite în școala de copii mici.

3. Domnii români cari au contribuit la dezvoltarea culturală a țărilor române.

4. Arătați scriitorii și operele din literatura română, în care evenimentele din trecutul neamului nostru se oglindesc mai bine și mai puternic.

2. La matematică:

1. Un om are un capital pe care îl împarte în 3 părți. Cu partea întâi, care să ridice la suma de 720.000 Lei, cumpără o casă, care îl aduce $3\frac{1}{2}\%$ la an; partea a doua o depune la bancă cu o dobândă de $5\frac{1}{2}\%$. Iar partea a treia o plasează într-o întreprindere industrială, care îl aduce $7\frac{1}{3}\%$ la an, venitul după partea a doua este $\frac{2}{5}$ din cel pe care îl aduce partea a treia, iar suma acestor două venituri se ridică la $\frac{11}{17}$ din venitul total ce îl aduce capitalul întreg. La ce sumă se ridică capitalul întreg?

2. Suprafața unui romb este de 24 m^2 , iar diferența diagonalelor este de 2 m. Să se calculeze latura acestui romb.

S-au prezentat 40 de candidați, dintre cari au reușit următorii, în ordinea de clasificare.

1 Florescu Emilian	962	16 Căpitan Iosif	762
2 Lucacl Teodor	9,25	17 Danciu Traian	762
3 Cimponeriu Ștefan	9	18 Tuță Marin	750
4 Leahu Traian	8,75	19 Șonca Nicolae	750
5 Șandru Teodor	8,75	20 Băzărea Ioan	737
6 Urzică Petru	8,12	21 Pascu Teodor	737
7 Avramescu Mihai	8,12	22 Șchlopă Teodor	737
8 Ioana Ioan	8	23 Stanciu Gheorghe	737
9 Diță Constantin	8	24 Floca Petru	712
10 Popescu Grigore	8	25 Vîșnițchi Velimir	712
11 Fîrlică Eugen	7,87	26 Mihală Mihală	712
12 Mariș Dumitru	7,87	27 Badea Gheorghe	7
13 Tolbaru Nicolae	7,87	28 Chirici Aurel	7
14 Arțăreanu Dumitru	7,77	29 Danciu Marin	7
15 Chircă Constantin	7,85	30 Moț Teodor	7

Asociația Învățătorilor din județul Arad.

Proces verbal.

Dresat în adunarea generală anuală a Asociației Învățătorilor din județul Arad, ținută la 10 Iunie 1934, în sala mare de ședință a municipiului Arad.

I.

La ora 8 membrii comitetului central însoțiți de membrii Asociației învățătorilor sosiți deja la ședință, sub conducerea Dlui președinte *Dimitrie Boarin*, iau parte la oficierea parastasului ridicat pentru odihna sufletelor răposaților profesori și colegi, membri ai Asociației învățătorescilor.

II.

După terminarea serviciului religios membrii Asociației se întrunesc în sala festivă a Primăriei municipiului Arad, de unde esmit delegați pentru invitarea următoarelor notabilități și autorități culturale:

Delegațiile au fost constituite din următorii membri ai Asociației învățătorilor:

a) Dnii Iulian Lucaș, Sabin Mibuși și Constantin David pentru invitarea P. S. Sale Dr. Grigorie Comșa episcopul Aradului.

b) Dnii Cristea Nicolae, Iulian Muntean și Ioan Crivăț, pentru invitarea Dlui prefect Dr. Ioan Groza.

c) Dnii Nicolae Dima, Ioan Dârlea și Petru Bejan pentru invitarea Dlui revizor școlar Sava Bărbătescu.

d) Dnii Ioan Tau, Ioan Crișan și Ctln Dogaru pentru invitarea Dlui primar Dr. Ioan Ursu și ajutor primar Alexandru Constantinescu.

III.

Sedința I-a.

1. După sôalrea delegaților, Dl președinte *Dimitrie Boarin* ocupând scaunul prezidențial, — în moment ce Prea Sfinția Sa Dr. Grigorie Comșa episcopul Aradului în entuziasmata urale ale corpului didactic sosește în sală și este viu salutat de către întreg biroul adunării generale, cu o caldă supănere filască, — își rostește următorul discurs:

Onorată Adunare Generală!

Oricare asociație învățătorescă cum este și a noastră întrunită în adunarea generală de azi, chiar în cadrele și dispozițiunile ei statutare are obligația — în baza experiențelor — de a constata punctele de rea-

zlm, cari au contribuit la evoluarea normală a progresului școalei; ori slăbirea piloților, cari — poate — au provocat stagnarea și decadența acelui progres. Deci pentru aprecierea justă și loială a prestațiunilor școalei, respective a aceleia care formează școala cea vie și poartă numele sfânt de *învățător*, se recere de a ne transpune în trecutul îndepărtat și continuat pe aceste meleaguri până la 1919, în care vom afla structura școalei primare, care avea ca țel manifestarea educației religioase morale și formarea caracterelor morale; prin ce se dădea familiilor — membrii adevărați; societății — oameni harnici și cinstiti; bisericei — f. i. credincioși; iar neamului — sinceri îndrumători spre nizuințe sublime și realizări de idealuri aspirate de veacuri.

Dacă neamul nostru românesc a isbutit să învingă toate oprimările cu neajunsurile provocate de invazii și de semeții feudale, — este a se mulțumi structurii acestui popor, născut și viețuit pe ogorul ce devenea fertii prin munca istovitoare, dar cinstită, — prin ce prin sine însuș și-a format o pedagogie națională, a cărei criteriu a fost *religia*, cu ajutorul căreia, în vremuri de atacuri, retras în munți și codri și-a conservat existența sub ocrotirea miraculoasă a sfintei biserici, cu slova ceaslovului cetită de modestul preot, care nu poseda mulțime de cunoștințe, dar era înzestrat ca un suflet mare și râvnitor spre fapte sublime. Acest preot — în patriarhalitatea lui, era conducătorul poporului nostru în acele timpuri de grele încercări. Sfaturile primeau rădăcini adânci în sufletul mulțimii și era urmat între toate împrejurările.

Între timp — după ce se mai potoliră valurile de invazii, în interesul luminării poporului, pe lângă biserică s'a organizat *școala* cu modestul ei *învățător*. Cel doi factori naturali — preotul și învățătorul — au înzestrat poporul românesc cu comori sufletești: cu știința de carte, care știință însă era amalgamizată cu spirit religios moral. Ce dădea învățătorul, întăria preotul și viceversa. Armonia conlucrării celor doi factori a ținut strâns uniți pe fiii neamului românesc, așa că orice încercări de distrugere satanică, provenită din partea inamică, unitatea frățească le respingea.

Putem face o constatare: Cele 2 focare de cultură, biserică și școala românească își au obârșia în însăși formarea și civilizația lentă, dar sigură, a poporului românesc. Cu aceste două instituții, în frunte cu fațanga de misionari — adică cu preoții și învățătorii s'a produs evoluția culturală împreună cu cea istorică.

Prin școala românească din trecut s'a infiltrat în popor învățătura creștinească, în baza căreia mici și mari, tineri și bătrâni, duceau o viață cu mult mai morală și cu mult mai restrânsă în penalități, iar sentimentul național cu mult mai pronunțat. Gospodăriile modeste erau organizate după

putință, dar aveau un aspect de civilizație. Viața familiară era cucernică și cu o prezență de sfialciune și respect. Pentru ce? Pentru că învățătorul — format și el în centrul existenței și suferințelor poporului — în prelegerile sale — să fi fost ele din orice domeniu, presăra demonstrări din sfânta biblie despre existența divinității, despre atotputernicia, înțelepciunea și bunătatea lui Dumnezeu; apoi despre virtute și păcat precum și despre răsplată și pedeapsă. Înarmat românul cu astfel de învățături, nîlcînd n'a început un lucru fără ca printr'o scurtă rugăciune să nu ceară ajutorul dela Dumnezeu; astfel și după terminarea aceluia lucru — mulțumea, că i-a ajutat.

Biserica inspiră misticismul, care educă sufletele românești spre empiereul ce dă fericirea, pundu-i pe fiecare individ în nîzuința, să se ferească de grozăvia pedepselor pentru espierea păcatelor în infern.

Cîtă cucernicie și cîtă satisfacție sufletească simte creștinul reîntorcîndu-se dela serviciul divin săvîrșit în sfînta biserică, cînd apoi meditînd asupra harului dumnezeiesc se determină pentru o reculegere spre săvîrșirea de fapte bune.

Ce miracol! Învățătorul cu arma științei infiltrată cu duhul biblic, iar preotul cu crucea și sfînta scriptură!

Voi apostoli dela margini, cari sunteți azi prezenți, aprofundați chestiunea și faceți o comparație între două comune și veți afla, că: unde cel doi factori își exercită misiunea în cadrele pedagogiei naționale, acolo comuna e în situație înfloritoare din toate punctele de vedere; iar la din contră, în comuna în care se lucrează de mîntulală, toate merg înspre decadență.

Învățătorii și preoții, conștii de misiune, sunt urmați de credincioșii lor. Dovadă: în războiul mondial și cel pentru întregirea neamului, precum și cele anterioare, învățătorii cu foștii lor elevi luptau ca adevărați eroi pentru cucerirea drepturilor — de atîtea ori propuse în școală; de asemenea preotul combatant inspiră enoriașilor soldați curajul de a lupta pentru idealul, cu credința'n Dumnezeu.

Martori oculari, dintre cei ce au luat parte în războiul de întregire dovedesc, cum soldații grupați în jurul învățătorilor lor, deveniți ofițeri și în jurul părintelui — preot, în timp de repaos își scoteau din sân talismanele, adică cărțile de rugăciuni, înălțînd din ele rugăciuni pentru ajutor și mîntuire. Mai spun acești martori, cum batalioane întregi de soldați români, în marșurile lor, ajungînd la vre-o cruce de lîngă drum, cădeau în genunchi și se rugau.

Credința este salvatoarea și talismanul ce inspiră isbîndă. Cu ajutorul acestui talisman magic a învins armata română, cîștigîndu-ne independența între hotarele etnice.

Că misticismul religios simbolizat în toate formele lui interioare și exterioare a avut rolul principal în câștigarea războiului de întregire, unde am argumenta cu un exemplu evident, enarat de marele nostru poet Octavian Goga într-o conferință ținută de dânsul acum de curând aci în Arad. — Am cetit — spunea poetul — o introducere la un studiu de istorie a istoricului maghiar lăncă Benedek. În aceea introducere, într'un aliniat, Benedek scria așa: „*Într'una din zilele de vară a anului 1919 mă plimbam îngândurat pe corsoul capitalei Budapesta. Deodată zării o mulțime de soldați cu înfățișare de armată bolșevică, care nu dovedea nici un fel de disciplină. Întrebai pe un soldat — De unde veniți? — De pe frontul Tisa. — Și ce e pe-acolo? — Frontul e tare, răspunse soldatul, — dar mi s'a părut că nu spune adevărul. În urma convoiului văzui un car acoperit cu rogojină — tras de 2 cai — și uitându-mă'n car am văzut doi evrei cu bărbi mari, cari și ei fuseseră la Tisa, dar nu ca să lupte, ci pentru gheșeft. Văzând aceasta am exclamat: Acum înțeleg pentruce am pierdut noi războiul*”.

Scrie Benedek mai departe: „*În ziua următoare mă plimbam — tot mai îngândurat — pe acelaș corso și dintr' odată aud sunete de fanfare apropiindu-se tot mai mult, când constatai că e o muzică militară și o armată inamică, care făcea ocuparea capitalei. Soldații erau în uniformă franceză și atunci am zis: Nu mă doare așa mult ocuparea, dar imi este frică, ca nu cumva să fie armata română aceea care ocupă. Totuși văzând uniformă franceză mă mai mângăiam. Și cum batalioanele de ocupație înaintau, deodată — în limba franceză — întrebai de un ofițer: — E armată franceză? — Nu, e armată română, fu răspunsul. Mi s'a făcut rău de acest răspuns, când deodată zării iarăș o trăsură acoperită cu rogojină, încunjurată de soldați și din curiozitate mă uitai să văd cine este în trăsură. Spre marea mea surprindere, în trăsură am văzut un preot român îmbrăcat în odăjdii și cu crucea și evangelia'n mână. Am exclamat: Acum înțeleg pentruce a învins armata română*”.

Constatăm noi: Educația religioasă morală este baza de existență a individului, a familiei, a societății, a bisericii, a națiunii și a statului; iar această educație o poate da numai falanga de misionari, pe cari marele pedagog național român Spiru Haret le dă numele de preoți și învățători.

Crezând de argumentată binefacerea pedagogiei naționale române, care are la bază principiile și învățăturile sfintei scripturi, ni se incumbă datoria de a privi și în zările prezentului. Aceasta din precauțiunea de îngrijorare a viitorului.

— Am asistat la un film intitulat; *Cruci de lemn*, în care era vorba

că toți soldații căzuți pe câmpiile de onoare în războiul mondial, într-o anumită oră și clipă au înviat și ridicându-se din morminte cu crucile pe umeri, s'au împrăștiat prin satele lor să vadă fericirea ce afirmative a lăsat-o familiilor și tuturor celor vii, pentru cari și-au jertfit viața.

Și ce văzură martirii neamurilor? Decepții și iar decepții. Soțiile, rămase de ei văduve, trăiau în cel mai mare desfrâu; copiii lor rămași orfani de tată, sunt părăsiți de mamele lor; funcționari defraudatori de bani publici; necinstirea bătrânilor din partea tineretului; nerușinare și necreștere pe toată linia; pângărirea altarelor; injurii la adresa lui Dumnezeu ș. a. ș. a. — Cu un cuvânt aflară o lume transformată în Sodomă și Gomoră. — Și văzând atâtea jale și prăpăd în internul pământesc, — înviații, consternați își luară crucile și se întoarseră din nou în morminte, ca să-și afle fericirea împreună cu ceilalți mucenici din vremuri îndepărtate.

Și acum dumerindu-ne, să ne punem întrebarea: Pentru ce să ne referim numai la filme, ca cel cu crucile de lemn, când cotidienele noastre înregistrează zi de zi, — ba chiar oră de oră: desfrâu, bătaie, asasinat, fraude, trădări, spargerii, furturi, necinste etc. etc. Și ce e mai regretabil: Răul a prins și în elevii de școală, începând dela cea primară până la absolvenții universităților, organizând bande cu tendințe de spargerii, furturi, asasinat etc.

Pentru această abatere dela normal, atât cei chemați cât și cei nechemăți învinuiesc unii pe părinți, alții pe învățători și profesori, — ori că vina ar fi și literatura deșănțată și filmele necontrolate; iar ca mijloace de îndreptare s'a introdus poliția școlară, educația preregimentară, arestări, eliminări și câte și mai câte exemple coercitive; — dar cu toate acestea fără rezultatele dorite.

După mine, care am la bază o experiență didactică de 4 decenii, vina nu cade întocmai numai pe cei vizați mai sus de către unii sau alții, ci rana deschisă o află și în neglijența pedagogilor-filozofi, cari stabilesc norme, principii și metode referitoare la învățământ, zicând așa: Să căutăm modalitățile cele mai ducătoare la scop referitoare la a percepția materialului prescris în cutare programă analitică, ca astfel elevul să știe reproduce tot ce i se predă. Adecă directivele acestei pedagogii se năzuiesc pentru înmagazinarea cantitativă a ideilor și nu se prea țin seamă de calitatea lor.

De altă parte, dela războiul mondial încoace, în mijlocul stărilor patologice, ce domină asupra unei părți însemnate din omenire, nu este combătut cu tărie ateismul celor mai mulți cărturari, cari, în parte, devenind și autori, prin scrisul lor susțin dogme, cari sunt în contraversă cu principiile credinței creștine. Astfel de scrisuri apoi atacă directivele sănătoase

de gândire, scoțând la suprafață silogisme aprioristice, emanate din diferite combinații, cari apoi la rândul lor, pe mulți neprecauți îi duc la atare credință, ce nu face cinste în fața oamenilor. Așa stând situația, pedagogii-filosofi nu caută adevăratul *criteriu*, ce trebuie pus la baza principiilor de educație și care *criteriu* este — cum a fost și în trecut — *religia*, a cărei percepțe trebuie să servească de bază argumentorie la toate materiile, astfel ca spiritul dominant asupra întregului învățământ să fie cel religios moral. Ni se va spune — poate — că atât în școlile primare, cât și în gimnaziile și licee, studiul religiunii se predă de către preoții-catolicești. Da este prea adevărat că se predă, ba în cele mai multe cazuri, chiar cu rezultate excelente; dar pedagogicește luând chestiunea, atât nu este suficient. — Se cere ca pe lângă catichet — și învățătorul la fiecare lecțiune să caute a aplica cutare dogmă sau percept religios moral, demonstrând aceasta chiar cu ajutorul idellor ivite în cutare lecțiune. Astfel se formează în spirite adevărate concepții despre o viață omenească în înțelesul strict al cuvântului. Greșește foarte mult și profesorul de limba maternă, ori ceilalți de geografie, istorie, științe naturale, matematici, filosofie etc., dacă cred că au ajuns la rezultate bune, văzând că elevii reproduc pensul — în mod curgător — în cadrul studiului propriu, fără ca să fi văzut măcar un picur din nectarul sufletului religiunii, pentru că vor fi ele științe și științe deosebite, — dar să se știe, că dacă universalitatea științelor vor conlucra pentru formarea de caractere morale, în baza credințelor creștine, — atunci educația dată își va atinge scopul. Aceasta ar fi adevărata pedagogie națională română.

Deci ca în trecut, așa să fie și în viitor: Nihil sine Deo!

Am firma credință și sper, că constatările și expunerile mele, delat acest loc onorific, vor fi aprofundate și înțelese în scopul, ca însușindu-și-le fiecare dintre noi, — pentru viitor va contribui la delăturarea a tot ce este stricăcios, — având a se nîzui, ca cu ajutorul școlii și a bisericii să construiască o lume ideală, care să domineze în scumpa noastră patrie, aducând cetățenilor ei bunătațe și fericire. Acesta să fie scopul suprem al pedagogiei!

Declar adunarea generală a Asociației învățătorilor din jud. Aradului de deschisă.

Distinșii oaspeți sunt salutați de către întreaga adunare generală prin glasul președintelui său.

Di Dimitrie Boariu în semn de ploasă aducere aminte pentru memoria profesorilor și colegilor decedați ridică ședința pentru un minut de reculegere sufletească.

2. Salutului prezidențial îi răspunde în primul loc Prea Sfinția Sa Dr. Grigorie Comșa episcopul Aradului, prin următoarea

C u v â n t a r e :

Prezența mea în mijlocul Domnilor Voastre se justifică mai întâi prin importanța mare a chemării învățătoarești, care este una din cele mai grele, căci zice pedagogul Pestalozzi: Nu există pe pământ nici o carieră care să presupună o mai adâncă cunoaștere a naturii omenești și o mai mare capacitate și abilitate de a o trata decât pedagogia! (Antonescu: Doctrinile pedag. moderne p. 372).

Am venit pentruca școala românească de aici totdeauna a fost înfrățită cu biserica, identificându-se cu interesele națiunii române și am venit pentrucă în inima mea port toate acele sentimente nobile față de tagma învățătoarească, pe care e dator să le nutrească fiecare fiu de învățător.

Inima este simbolul oricărei activități a vieții. Din inimă pulsul trimite sângele trăitor în corpul omenesc, dela ea primesc picioarele, mâinile și celelalte organe, nutremântul necesar. Inima este deci privită și din punct de vedere spiritual ca izvor al vieții. Așa privim noi, biserica, munca școalei pentru educația creștină. Din inimă reprezentați gânduri creștine, sentimente de jertfă sunteți factorii conștiinței de trecere a culturii dela o generație la alta în sânul aceluiași grup social.

Precum odinioară Mântuitorul cu simțire divină a primit pe mama care petrecea la groapă pe unicul său fiu, — și s'a bucurat de învierea lui, — așa se bucură biserica noastră din inimă, de întoarcerea la calea adevărului a fiilor ei cu concursul DVoastră. Învățătorimea ajută mai întâi bisericii să mântuiască pe tinerii și de aceea prin mine vine să Vă mulțumească din inimă pentru munca primăvărată, de luminare creștină a tineretului.

Vă mulțumesc cu acest prilej pentru toată dragostea ce mi-au arătat-o, învățătorii, în cele 370 de sate, vizitate de mine până acum, în care m'au primit odată cu preoții. Prin aceasta ați dovedit că alături de biserică sunteți gata să apărați poziția și rolul religiei strămoșești, într-o vreme când actuala ordine socială suferă transformări mari. Nouă ne trebuie puteri creatoare și mângăietoare și întăritoare în familie, în comună și Stat. Nouă ne trebuie razele unei bucurii mai curate în toată năcazurilor, ne trebuie norme de viață, cari să nu fie simple născociri reci ale omului cu puteri cari aneamează și determină viața omului.

Ne trebuie caractere adică stări psihologice capabile să înfrâneze impulsurile instinctive pe baza unor principii solide, cari să ne dea o viață tare, o judecată sănătoasă, sentimente delicate și entuziasm.

Invitarea ce ați binevoit a-mi face, este dovada că recunoașteți superioritatea puterii creștinismului în educație, căci zi-s'a Domnul: „Fără mine nu puteți face nimic“!

Apelez deci în clipa aceasta la concursul DVoastră, ca să ne ajutați a crește un tineret, care să se ocupe cu cele lumești numai în măsura trebuințelor, ducând o viață ridicată peste cele trecătoare, și având icoana lui Dumnezeu neîntinată și curată de orice trăsătură lumească. Fie care prunc încredințat creșterii voastre doresc să fie o oglindă a lui Dumnezeu și a celor divine, iar la lumina vieții lor să se adauge altă lumină. Doresc să creștem împreună filii ai neamului, cari să nu-și ascundă fața dela Dumnezeu și cari cu nădejde să aștepte viața viitoare, în care casa sufletului lor să fie mărită și slăvită. În aceasta nădejde, eu ca fiu de învățător grăiesc învățătorilor: Fiți ca și în trecut filii buni ai bisericii, care a armonizat moravurile Dacilor cu ale Romanilor și a străjuit ca sufletul neamului să fie pururea viu, activ și într-aripat.

Împreună să transformăm pe individ.

Prin individ să transformăm viața socială în duhul lui Iisus Hristos, Domnul nostru, cărui se cuvine cinste în vecii vecilor.

Cu acestea cuvinte Vă mulțumesc pentru călduroasa primire ce ați binevoit a-Mi face și în special mulțumesc dlui președinte, Dimitrie Boarin pentru magistralul discurs în care a făcut apologia pedagogiei creștine și a pledat pentru colaborarea frățească a bisericii cu școala.

Cu aceasta vă împărtășesc binecuvântarea mea arhierască.

3. Pe un ton și în cuvinte de 'profet, ce-ți inspiră mai mult de cât respect, *Dl. Iosif Moldovan* fost insp. școlar, expune unele din principalele D-sale constatări din trecutul și prezentul școalei din Ardeal, spunând că numai activitatea învățătorilor de azi pornită și susținută de către o bază morală, va duce la roadele dorite, atingând supremul scop al vremii către care tindem, consolidarea sufletească.

4. *Dl. Ing. profesor Romul Cărpinișan* și-a ilustrat prezența D-sale prin câteva — dar înălțătoare cuvinte de laudă și încurajare — la adresa Asociației învățătorilor din județul Arad, asigurând indistructibila colaborare și solidaritate a Asociației profesorilor secundari din Arad, cu Asociația învă. în lupta pentru câștigarea drepturilor.

5. Apreciatul om de presă și mare român, *Dl. Ioan B. Martin*, declară că va sta ca și până acum cu prețiosul D-sale ziar „Știrea“ în sprijinul marilor probleme de educație și prosperarea vieții naționale și culturale a nouilor generații către care trebuie să ne îndreptăm privirile astăzi, mai mult ca ori când.

IV.

1. După constituirea biroului în persoanele Dl. P. Zoșu secretar de sedință, verificator: Dublea Liviu și Constantin Dogaru, Dl. Nicolae Cristea dă cetire următoarelor telegrame:

a) M. S. Regelui Carol al II-lea București. Învățătorii Județului Arad întruniți în congres cultural în orașul Arad — localitatea unde s'a plăsmui' ideea unirii — prezintă omagiu și devotament ocrotitorului și sprijinitorului culturii românești.

b) Dlul Dr. C. Anghelescu Ministrul instrucțiunii București. Învățătorii Jud. Arad întruniți în congresul cultural din jud. Arad, trimit salutul lor respectuos șefului învățământului din această Țară, totodată exprimând vie recunoștință pentru înaltul sprijin acordat învățătorimii române de către demnul urmaș al marelui Haret.

c) Dlul V. Toni președintele Asociației generale București. Învățătorii Asociației județene Arad, întruniți în congres salută pe neobositul luptător al respectării drepturilor învățătoreshti dorindu-i succes în năzuințele lui legale.

Cuprinsul telegramelor a fost primit și salutat de întreaga adunare prin nesfârșite și însuflețite aclamațiuni.

Telegramelor de sus le răspund:

Dlul

BOARIU PREȘEDINTELE CONGRESULUI CULTURAL

Chișineu-Criș.

M. S. REGELE Vă mulțumește pentru sentimentele omagiale aduse din partea învățătorilor din jud. Arad întruniți în congresul cultural.

Secretarul Particular
al M. S. Regelui

EUGEN BUHMAN

Dlul

BOARIU PREȘEDINTELE CONGR. ÎNVĂȚĂTORILOR

A r a d.

Vă mulțumesc foarte mult pentru cuvintele ce mi-ați adresat și vă rog a exprima tuturor învățătorilor adâncă mea recunoștință.

Mr. 25.

Ministru Instrucțiunii
Dr. ANGHELESCU

V.

1. Conferința „Mijloacele de promovare a învățământului primar bazate pe principiile școlii active” a *Dnui Traian Popovici*, prin felul expunerii și argumentele aduse, se impune acestei adunări.

2. În ordine vorbește *Dl. Ioan Popescu — Bobu* — despre „Revendicarea drepturilor materiale”. Conferențiarul, împletind verva-i de admirat cu lanțul de documente palpabile în legătură cu nerespectarea drepturilor materiale ale învățătorilor își susține teza cu un entuziasm și succes de laudă. D-sa făcându-se ecoul tuturor învățătorilor din județul Arad, cere respectarea legii armonizării salariilor din 1927, lege dela ale cărei binefaceri învățătorii au fost prigonii.

3. În timpul acesta intră în sală *Dl profesor Alexandru Constantinescu* ajutor de primar al municipiului Arad. Simpaticul și sincerul prieten al învățătorilor, admiră înălțătorea manifestatie a corpului didactic primar, relevând totodată opera constructivă și mare a ilustrului Ministru al Școalelor, *Dl Dr C. Angelescu*. În continuare arată efortul suprem ce face acest om al școlii și culturii pentru acest popor, înlesnind pe luminătorii săi dascăli — materialicește — să-și facă conștiincios și rodnic datoria.

4. *Dl senator Pleș* în aceeași ordine de idei, își exprimă marile speranțe ce le are — în parte realizate — în actuala guvernare, îndeosebi azi, când portofoliul ministerului Instrucțiunii îl ocupă vrednicul urmaș al marelui Haret, *Dr C. Angelescu*.

5. Se ia în discuție lucrarea *Dnui Traian Popovici* „Mijloace de promovare a învățământului primar bazate pe principiile școlii active”.

a) Cu simțul de bun orator și profund cunoscător al tuturor problemelor noi de educație, *Dl Nicolae Cristea* începe prin a face întreg istoricul metodelui activ, anunțat încă de Tolstoi, apoi de diferiți pedagogi mai noul, strălucit, iar la noi preconizat și plantat de *Dl Gh. G. Antonescu*. În România nu s'a putut aclimatiza deodată din lipsa unei afinități între sufletele noastre și sufletul german. Educația integrală susținută de dizertant se aprobă de *Dl Nicolae Cristea*. În continuare spune, că nu se poate aplica metodelui activ din cauza programei analitice prea încărcată cu material. Nestabilitatea a tot ce este școlar, precum și greutatea materiale constituiesc de asemenea piedeci pentru aplicarea acestui metodelui. Încheie afirmațiunile documentale ale D-sale, susținând că morala trebuie să fie baza educației.

b) *Dl Balașa Ioan* spune, că nu se poate aplica metodelui activ, fiindcă nu se dă nici învățătorului nici învățământului siguranța materială și morală. Cere revendicarea drepturilor, încetarea demagogiei, care împiedică bunul mers al școlii. Propune ca elevii săraci să fie dotați cu cărțile

necesare de comună. D-sa constată că tot ceea ce școala edifică, lipsa de educație a familiei strică.

c) Dl. *Dijmărescu* luând cuvântul, face o expunere a principiului metodelui activ, susținând că dizertantul din cele 4 principii nu a vorbit decât de două. Vorbind apoi despre activitatea învățătorului și a elevului, cere modificarea completă a programelor analitice, preconizând educația naturală. E de principiul studierii individualității copilului, iar de cariera de învățător să nu se apuce decât cel cu aplicări în această direcție. Aici bună ideea Dlui profesor Nisipeanu pentru formarea unei școli după terminarea școlii primare, unde să se studieze individualitatea fiecărui individ al societății.

d) Dl. *Vântaci* vorbește despre timpurile grele în care trăiau dascălii vechi, apoi trecând la subiectul conferinței pedagogice, cere aplicarea principiilor școlii active la toate studiile. Elevii să activeze cât mai mult. Programul e prea încărcat. Totodată vorbitorul afirmă un principiu nou, cel destul de important și care se neglijează complet. El este principiul „asociațiunilor de lectură și educație.” Spune că în fiecare comună să se înființeze atare asociațiuni. Astfel după terminarea școlii, elevii să intrețină pe mai departe legăturile cu învățătorul și cu școala prin aceste asociațiuni, unde să li se dea o sănătoasă educație religioasă națională.

e) Dl. *Burtică Alexandru* e contra spiritului prea teoretic al nostru și cere să fim cât mai practici.

f) Dl. *Fleșeriu* pretinde din partea Asociației, nu numai realizări teoretice, iar cât privește Școala Stat, D-sa dorește să o vadă cuprinzând și cercetășia. Invită ca viitoarea adunare generală să se țină la vreo școală primară unde se va putea semna activitatea practică și nu numai teoretică a învățătorului. Cu drag stă la dispoziția viitoarei adunări generele spre a documenta ceea ce se poate realiza aplicând principiul „Conducerea de sine a clasei”.

g) Dl. *Roșca Florea* condamnă prea marele libertinaj din școala lui Tolstoi. Cere aplicarea formei expositive. Pledează în favoarea actualei programe, cu aplicarea principiilor școlii active, atât cât ne permit împrejurările.

h) Dl. *David Constantin* ca recenzor, aprobă în totul lucrarea Dlui Popovici, socotind-o completă și că dizertantul a citat numai marile mijloace ale școlii active. Învățătorul școlii integrale trebuie să fie cercetător în mod continuu, al sufletului copilului și veșnic preocupat de a găsi mijloacele cele mai potrivite, pentru a-i pregăti și a forma integral, dezvoltarea armonică între corp și suflet, dându-i cunoștințe generale despre natură om și Dumnezeu. Declară lucrarea de bine succesă.

V.

1. Conferința „Mijloacele de promovare a învățământului primar bazate pe principiile școlii active” a *Dnui Traian Popovici*, prin felul expunerii și argumentele aduse, se impune acestei adunări.

2. În ordine vorbește *Di. Ioan Popescu — Bobu* — despre „Revendicarea drepturilor materiale”. Conferențiarul, împletind verva-i de admirat cu lanțul de documente palpabile în legătură cu nerespectarea drepturilor materiale ale învățătorilor își susține teza cu un entuziasm și succes de laudă. D-sa făcându-se ecoul tuturor învățătorilor din județul Arad, cere respectarea legii armonizării salariilor din 1927, lege dela ale cărei binefaceri învățătorii au fost prizoniți.

3. În timpul acesta intră în sală *Di profesor Alexandru Constantinescu* ajutor de primar al municipiului Arad. Simpaticul și sincerul prieten al învățătorilor, admiră înălțătoarea manifestare a corpului didactic primar, relevând totodată opera constructivă și mare a Ilustrului Ministru al Școalelor, *Di Dr. C. Angelescu*. În continuare arată efortul suprem ce face acest om al școlii și culturii pentru acest popor, înlesnind pe luminătorii săi dascăli — materializește — să-și facă conștiincios și rodnic datoria.

4. *Di senator Pleș* în aceeași ordine de idei, își exprimă marile speranțe ce le are — în parte realizate — în actuala guvernare, îndeosebi azi, când portofoliul ministerului instrucțiunii îl ocupă vrednicul urmaș al marelui Haret, *Dr. C. Angelescu*.

5. Se ia în discuție lucrarea *Dnui Traian Popovici* „Mijloace de promovare a învățământului primar bazate pe principiile școlii active”.

a) Cu simțul de bun orator și profund cunoscător al tuturor problemelor noul de educație, *Di Nicolae Cristea* începe prin a face întreg istoricul metodelui activ, anunțat încă de Tolstoi, apoi de diferiți pedagogi mai noul, străini, iar la noi preconizat și plantat de *Di Gh. G. Antonescu*. În România nu s'a putut aclimatiza deodată din lipsa unei afinități între sufletele noastre și sufletul german. Educația integrală susținută de dizer-tant se aprobă de *Di Nicolae Cristea*. În continuare spune, că nu se poate aplica metodelui activ din cauza programei analitice prea încărcată cu material. Nestabilitatea a tot ce este școlar, precum și greutatea materiale constituiesc de asemenea piedeci pentru aplicarea acestui metodelui. Încheie afirmațiunile documentale ale D-sale, susținând că morala trebuie să fie baza educației.

b) *Di Balașa Ioan* spune, că nu se poate aplica metodelui activ, fiindcă nu se dă nici învățătorului nici învățământului siguranța materială și morală. Cere revendicarea drepturilor, încetarea demagogiei, care împledeacă bunul mers al școlii. Propune ca elevii săraci să fie dotați cu cărțile

necesare de comună. D-se constată că tot ceea ce școala edifică, lipsa de educație a familiei strică.

c) Dl. *Dijmărescu* luând cuvântul, face o expunere a principiului metodelui activ, susținând că dizertantul din cele 4 principii nu a vorbit decât de două. Vorbind apoi despre activitatea învățătorului și a elevului, cere modificarea completă a primei analitice, preconizând educația naturală. E de principiul studierii individualității copilului, iar de cariera de învățător să nu se apuce decât cu aplicări în aceasta direcție. Ațișă bună ideea Dlul profesor Nisipeanu pentru formarea unei școli după terminarea școalei primare, unde să se studieze individualitatea fiecărui individ al societății.

d) Dl. *Vărtaci* vorbește despre timpurile grele în care trăiau dascălii vechi, apoi trecând la subiectul conferinței pedagogice, cere aplicarea principiilor școalei active la toate studiile. Elevii să activeze cât mai mult. Programul e prea încărcat. Totodată vorbitorul afirmă un principiu nou, cel destul de important și care se neglijează complet. El este principiul „asociațiunilor de lectură și educație.” Spune că în fiecare comună să se înființeze atari asociațiuni. Astfel după terminarea școalei, elevii să intrețină pe mai departe legăturile cu învățătorul și cu școala prin aceste asociațiuni, unde să li se dea o sănătoasă educație religioasă națională.

e) Dl. *Burtică Alexandru* e contra spiritului prea teoretic al nostru și cere să fim cât mai practici.

f) Dl. *Fieșeriu* pretinde din partea Asociației, nu numai realizări teoretice, iar cât privește Școala Stat, D-se dorește să o vadă cuprinzând și cercetășia. Invită ca viitoarea adunare generală să se țină la vreo școală primară unde se va putea semna activitatea practică și nu numai teoretică a învățătorului. Cu drag stă la dispoziția viitoarei adunări generele spre a documenta ceea ce se poate realiza aplicând principiul „Conducerea de sine a clasei”.

g) Dl. *Roșca Florea* condamnă prea marele libertinaj din școala lui Tolstoi. Cere aplicarea formei expozitive. Pledează în favoarea actualei programe, cu aplicarea principiilor școalei active, atât cât ne permit împrejurările.

h) Dl. *David Constantin* ca recenzor, aprobă în totul lucrarea Dlul Popovici, socotind-o completă și că dizertantul a citat numai marile mijloace ale școalei active. Învățătorul școalei integrale trebuie să fie cercetător în mod continuu, al sufletului copilului și veșnic preocupat de a găsi mijloacele cele mai potrivite, pentru a-l pregăti și a forma integral, dezvoltarea armonică între corp și suflet, dându-i cunoștințe generale despre natură om și Dumnezeu. Declară lucrarea de bine succedă.

Fiind timpul înaintat. Dl. președinte închide ședința, anunțând a doua ședință pentru ora 15.

VI.

Ședința - I^a.

1. La ora 15, Dl. președinte *Dn. Boariu* redeschizând ședința supune discuției conferința Dnui Ioan (Bobu): „Revendicarea drepturilor materiale”. Vajnicul luptător al învățătorilor în calitate de președinte declară conferința de bucurie atât timp cât puterile îi vor mai permite și va mai sta în fruntea Asociației va lupta cu toată puterea pentru realizarea tuturor dezideratelor învățătorilor.

a) Dl. *Ioan Crivăț* cu o rară putere de convingere, face o recapitulare a celor expuse de Dnul Popescu Bobu și îndreptățește ceea ce s'a creiat membrilor corpului didactic prin nerespectarea legii de armonizarea salariilor din 1927.

b) Dnul *Constantin David* cere ca să se pună în aplicare a legii armonizării din 1927, precum și aceeași timp servit în armată să se considere la anii serviți în învățământ iar pentru pensionare să se considere dublu și pentru învățătorii din Transilvania.

c) În continuare, Dnul *Ioan Băleș* spune că, dacă nu se vor respecta promisiunile Domnului Ministru al Instrucțiunii, să se intervină prin comitetul central al Asociației generale pentru ameliorarea stării materiale a învățătorilor, cerând totodată intervenție pentru modificarea unor paragrafe din noua lege a învățământului primar referitoare la examenul de definitivare, precum și validarea acestor examene deja prestate în anii 1932—1933. Cere înlăturarea piedecilor ce se pun de noua lege la prezentarea învățătorilor pentru examene. Examinarea să se facă numai din materiile făcute la școala normală unde a absolvat candidatul, iar lucru manual să nu se pretindă acelor învățători, cărora în școala normală nu li s'a predat. Cât privește examenul de înaintare, nota dată de inspectorul școlar la ultima inspecție să fie hotărâtoare. Atelierele școlare să se susțină numai de către acele școli, unde comitetul școlar dispune de fondurile necesare. Pentru sporirea și menținerea frecvenței școlare, să se dea absolvenților anumite favoruri. Cărțile școlare să fie procurate de către comuna politică și pe seama acestora.

d) Dl. *Petre Dulhaz* cere ca gradațiile să se achite retrogradat. Anii petrecuți în armată sau în război să se considere dublu la pensionare și pentru învățătorii din ținuturile alipite. Învățătorii din ținuturile alipite neîncadrați până în prezent, să fie încadrați conform drepturilor lor și actualei legi a învățământului primar. Aceasta încadrare să se facă în

mod automat, dat fiind faptul că ei au absolvit conform legilor care au guvernat acelea provincii și zi cu o vechime de 21 ani în învățământul primar nu se poate admite să fie numai definitiv sau înalțați la gradul II.

În urma tuturor acestor lucrări și recapitulări referitoare la revenirea drepturilor materiale a membrilor corpului didactic primar, adunarea generală a Asociației Înv. prog. din Jud. Arad, cu unanimitate de voturi formulează următoarele: Înd.

cât c...

II.

D. Z. ERATE.

1. Învățătorii din Ardeal, Crișana și Maramureș având drepturi câștigate la locuințe încă în război, care drepturi nu au fost abrogate pînă la o lege școlară, aceste drepturi să fie luate în considerare la legiferarea noului învățământului primar pentru toți învățătorii de toate gradele din întreaga țară.

2. Învățătorii absolvenți ai școlilor normale din Ardeal, Crișana și Maramureș înainte de anul 1918, conform legilor de atunci — bazați și pe împrejurarea că potrivit acelor legi sunt numiți dela început cu titlul definitiv — să fie recunoscuți ca învățători înalțați la gradul I.

3. Cerem recunoașterea valabilității examenelor de definitivat ținute în anii 1932 și 33 conform cu legea în vigoare din acel timp, precum și acordarea titlului de „definitiv” tuturor învățătorilor admiși și reușiți la acelea examene. Învățătorii care prin modificarea art. 224, din Legea învățământului primar au fost definitivati pe data de 1-a Septembrie 1924, să aibă dreptul dacă au gradul II, să se scutără inspecție specială pentru grad I, cu dispensă de stagiu.

4. Scoaterea dintre condițiile de definitivat și înalțare la grad II și I a dispozițiilor ce nu depind numai de învățător, cum sunt: cota de frecvență, ateliere, cooperative, cultivare sistematică a terenurilor de experiență, notarea cu bine și foarte bine la inspecții, care de multe ori se fac după alte criterii, decât cele obiective și reale. Învățătorii neavând posibilitatea să se specializeze în lucru manual și practica agricolă, problemele practice din acest domeniu dela definitivat și înalțare la grad II, să se elimine din proiectul de lege tot asemenea și inspecția agrohomului și a maestrului de lucru manual, la înalțare la grad I. Aprecierea activității practice să se facă numai de inspectorii școlari.

5. Pentru admiterea la examenul de definitivat să fie suficient 3 ani servii efectiv în învățământul primar și titlul de provizor la data înierii examenului.

6. Examinarea la definitivat să se facă din materiile prevăzute în programa analitică în vigoare la data absolvirii școlii de către candidat.

7. Examenele de definitivat să se țină în lunile de toamnă, întrucât numirile cu titlul provizoriu se fac pe data de 1-a Septembrie a anului.

8. Examenele de înaintare la grad II să se țină în fiecare an în luna Ianuarie, întrucât numirile cu titlul definitiv s'au făcut prin derogarea dela dispozițiile legale pe data de 1 Ianuarie a fiecărui an.

9. Gradațiile făcând parte integrală din salariu să fie înscrise în bugetul Statului pe exercițiul anului financiar 1934/1935.

10. Sporurile pentru definitivat și înaintări, fiind drepturi legiferate, să fie susceptibile în același buget și pe aceeași dată.

11. Fixarea unui minimum de salariu de Lei 3 000 pentru învățătorii începători, la care să se adauge gradațiile și sporurile cuvenite pentru definitivare și înaintări. Înscrind în bugetul Statului a sumei cuvenite pentru întregirea salariului conform legii de armonizarea salariilor din anul 1927.

12. Plata suplimentelor în caz de concediu medical și de nașteri să fie suportată de Stat conform art. 13 din legea anului 1924.

13. Plata salariilor restante rămase din anul 1932 lunile: Martie și Aprilie, să fie achitată de urgență și în numerar.

14. Învățătorii să fie îndreptățiți la carnetele de identitate pe C. F. R. cu o reducere de 75%, și în mod nelimitat, iar pentru cunoașterea țării, să li se acorde 6 bilete gratuite pe întreg teritoriul țării.

15. Cerem ca toate studiile naționale, să fie predate chiar și în școlile particulare numai de învățători, cari cunosc perfect limba statului, iar direcțiunea școalelor primare să fie încredințată numai învățătorilor probați și români.

16. Să se acorde diferite avantaje reale absolvenților a 7 cl. primare.

17. Comunele să fie obligate — ca în urma aplicării unui impozit pe toți locuitorii — să procure cărțile tuturor elevilor, pentru ca învățătorii să fie scutiți de a mai cumpăra cărți și după Crăciun, mulți rămânând tot anul fără cărți.

VII.

1. După primirea acestor deziderate, Dl. președinte Dimitrie Boaru, roagă pe Dl. secretar Petru Zoșu a da către raportului general. În urma citirii raportului general, care în general se primește, iar în special și pentru clarificarea unor chestiuni, iau cuvântul următorii Domnii:

a) Dl. Cherechean Teodor, cere deslușiri asupra bilanțului Asociației și propune ca diurnele să nu se achite decât membrilor din provincie.

b) Dl. Tigu cere relații asupra profitului din anul precedent și asupra cheltuielilor efectuate în acest an financiar.

c) *Di Burticălă* cere: cursiștii să fie trimiși după secție.

d) *Di Lascu* întreabă: Unde este revizorul *Di Sava Bărbătescu* dela aceasta adunare generală și care este raportul dintre Asociație și Revizorat?

e) După ce *Di președinte* dă lămurile necesare cu privire la compunerea bilanțului, la excedentul anului trecut și la cheltuielile efectuate și după ce la întrebarea pusă din partea *Diui Lascu*, D-sa în calitate de președinte, încă își pune același întrebare, că unde este Revizorul școlar atunci când chiar și *Prea Sfinția Sa* a binevoit a ne onora cu prezența sa, Adunarea generală în unanimitate primește raportul general și îl aprobă.

2. Aprobă balanța de verificare a Asociației învățătorilor din județul Arad, încheiată în seara zilei de 2 Aprilie 1934 cu sumele debitoare și creditoare de Lei 302.405 și cu soldurile debitoare și creditoare de Lei 70.645.

3. Aprobă profitul și pierderea încheiată pe același dată în suma de Lei 67 600.

4. Bilanțul atât la activ cât și la pasiv în suma de Lei 11.927.

5. Ce privește profitul net de Lei 8 882 el se distribuie precum urmează: Fondului de rezervă Lei 888, Fondului *Dr. Petru Pipoș* Lei 5000., iar restul de Lei 2 994 se trece fondului pentru ajutorarea învățătorilor lipsiți de mijloace necesare.

6. Bugetul anului 1934/1935 a Asociației învățătorilor se aprobă precum urmează:

Venite:

Cheltuieli:

	Lei	b.		Lei	b.
Din cota de 1% dela membrii Asociației	50.000	—	Cota datorată As. Grale . . .	6.000	—
Diverse venituri	1.000	—	Cota datorată As. Reg.	4.000	—
Excedentul anului închis . .	2.994	—	Spese de cancelarie	2.000	—
			Delegații la congres. Gl. . . .	6.000	—
			Delegații la congres. Reg. . . .	2.000	—
			Diurne com. centr. și com. de cenzori din prov. cand. a. c. știa particip. la șed.	8.000	—
			Neprevăzute	2.000	—
			Biblioteca	1.000	—
			Fond pentru desc. de cred. . .	1.000	—
			Fond de ajutorare	2.994	—
			Fond <i>Dr. Petru Pipoș</i>	14.000	—
			Cursuri de vară pt. inv.	4.000	—
			Premiera a doi inv. cari vor prezenta cea mai bună lucrare	1.000	—
Total	53.994	—	Total	53.994	—

Gestiunea „Căsei Învățătorilor” pe exercițiul anului 1932—1933, prezentată de Dl director al căminului Ioan Mladin se aprobă pe cum urmează, iar comitetului central i se dă descărcare de gestiunea acelui exercițiu.

Drepturi constatate la venituri	— — — — —	Lei 763.343 —
Drepturi constatate la cheltuieli	— — — — —	„ 649.153 —
Excedent bugetar la 30 Iunie 1933	— — — — —	Lei 114.190. —

B I L A N Ţ.

Incasări efectuate	— — — — —	Lei 684.973. —
Plăți efectuate	— — — — —	„ 649.153 —
Sold la 30/VI 1933 și transport pe anul 1934	— — — — —	Lei 35.820 —
Excedentul bugetar de	— — — — —	Lei 114.190. —

se compune din următoarele sume :

Taxe de înscriere, de întreținere curente, și din anii precedenți la diverși debitori	— — — — —	„ 78.370. —
Sold de casă în numerar la 30/VI 1933	— — — — —	„ 35.820. —
Deci totalul excedent la 30/VI 1933	— — — — —	Lei 114.190. —

7. Inventarul „Căsei Învățătorilor” încheiat pe data
de 30 Iunie 1933, care constă din :

1. Un edificiu în valoare de	— — — — —	Lei 3.250.000. —
2. Mobilier în valoare de (cuprinse în 535 poz.)	— — — — —	„ 405.731. —
3. Augmentarea acestui inventar în decursul anului	— — — — —	„ 7.818 —
Total	— — — — —	Lei 3.952.555 —

Din aceasta sumă în decursul anului, acest inventar a fost
redus pe cum urmează :

1. Obiecte uzate în valoare de	— — — — —	Lei 15.417. —
2. Obiecte scăzute în valoare	— — — — —	„ 13.500. —
Deci la data de 30/VI 1933 valoarea reală e de	— — — — —	Lei 3.623.638. —

8. Gestiunea „Socetății de lectură” Nicolae Iorga se
aprobă pentru anul 1932—1933, pe cum urmează :

Soldul anului 1931—1932	— — — — —	Lei 1.873. —
Incasări în decursul anului 1932—1933	— — — — —	„ 3.000 —
Total	— — — — —	Lei 4.873. —
Cheltuieli în decursul anului 1932—1933	— — — — —	Lei 1.450. —
Sold la 30/VI 1933	— — — — —	„ 3.423. —
Totalul cheltuielilor	— — — — —	Lei 4.873. —

9. Ce privește bugetul „Casei Învățătorilor” pe anul 1934—1935, se autorizează comitetul central cu compunerea acelui buget.

Luandu-se în discuție situația destui de precară a Casei Învățătorilor adunarea generală autorizează comitetul central pentru a studia și la caz de necesitate a da altă destinație acestei averi a Asociației noastre, întrucât numărul elevilor este în descreștere și fiind în imposibilitate de a o mai susține în actuala ei funcționare.

10. Raportul comisiei de cenzori prezentat de președintele ei Iulian Lucuța, asupra activității comitetului central, a gestiunii acestui comitet — cetindu-se se aprobă în întregime, iar comitetului i se dă descărcarea de gestiunea anului închis, pentru Asociație 1933—1934, iar pentru Casa Învățătorilor pe anul 1932—1933.

11. Se aprobă gestiunea Revistei „Școala Vremii” încheată la data de 30/IV 1933, pe cum urmează :

1. Soldul anului precedent	— — — — —	Lei 30.192.—
2. Incasări în abonamente în decursul anului	— — — — —	„ 33.280.—
3. Dobânzi asupra depunerii lor dela Bancă	— — — — —	„ 828.—
<u>Totalul incasărilor</u>		<u>Lei 64.300.—</u>
1. Cheltuieli obvenite cu tipărirea și exped.	— — — — —	Lei 33.975.—
2. Sold la data de 30/IV 1934	— — — — —	„ 31.225.—
<u>Totalul cheltuielilor</u>		<u>Lei 64.300.—</u>

VIII.

1. Regulamentul intern pentru administrarea căminului „Casa Învățătorilor din Arad”, alcătuit de comitetul central în baza hotărârei aduse în adunarea generală din 3 Iulie 1933, se aprobă în întregime.

2. Se autorizează comitetul central a interveni pe lângă Dl președinte al Asociației Generale, pentru ca suma de Lei 100. reținută de Revizoratul școlar din Arad, pentru anuarul pe care nu l-am primit nici până în prezent, să fie incasată dela Ministerul Instrucțiunii Publice și vărsată Asociației Generale, pentru augmentarea fondului „Casei Învățătorilor din București.

IX.

Terminându-se întreaga ordine de zi, Dl președinte, prin cuvinte bine simțite, mulțumind tuturor pentru felul cum au știut să răspundă și de data aceasta la chemarea prezidențială, declară adunarea generală ordinară a Asociației Învățătorilor din județul Arad de închisă.

D. C. M. S.

Președinte : *Dimitrie Boaru.*

Secretar de ședință : *Petre Zoșiu*

Verificatori :

Liviu Dublea.

C. tin Dogaru.

Secretar general : *Mircea C. Nonu.*

BIBLIOGRAFIE.

„Părinții Mei” de Dr. Grigorie Comșa Episcopul Aradului. — Arad 1934, pagini 76, preț 1 40 lei

În timpul de față, când suflă curentul răsunătoare educației, această lucrare a P. Sf. Episcop Grigorie este o contribuție la opera de educație a generației tinere de azi.

Cartea vibrează puternic de seninătate și iubire către părinți și arată jertfele părinților P. Sf. Episcop Grigorie. Limbajul este ușor și plin de farmec al autorului cum și cuprinsul interesant face ca această carte să fie cea mai potrivită ca lectură în familie și ca premii pentru tinerele școlare.

Metoda experimentală în meseria noastră plugărească de Simion Grecu Ing. agr Arad, Prețul 10 lei. În această lucrare autorul dorește să fie în ajutorul învățătorilor în ce privește răspândirea celor mai noi și raționale cunoștințe cu privire la cea mai importantă ramură a economiei noastre naționale, de aceea o recomandăm cu toată căldura cetitorilor noștri.

Școala Oremii

REVISTĂ PEDAGOGICĂ CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

CUPRINSUL:

1. Dr. T. Olariu: Realitate și adevăr.
2. Pr. Fl. Codreanu: Cerem o școală pentru subnormali.
3. T. Mariș: Dr. Giorgiu Popa organizator al învățământului popular.
4. Examen de capacitate.
5. Dela adunarea generală a învățătorilor din județul Arad ținută la 10 Iunie a. c.

Redacția: Str. Oituz No. 30. Arad.

Administrația: Casa Învățătorilor Bdul Carol I No. 66.

Abonamentul anual 60 Lei. 1 exemplar 6 Lei.

Onor. Palatul Cultural
(Bibliotecă)
Arad

